

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Рівненський державний гуманітарний університет
Факультет історії, політології та міжнародних відносин
Кафедра політичних наук

Навчально-методичний комплекс дисципліни

ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ ПОЛІТИКИ

для студентів II курсу факультету історії, політології та міжнародних відносин

(за вимогами кредитно-модульної системи)

Освітньо-кваліфікаційний рівень БАКАЛАВР

Напрямок: 05 “СОЦІАЛЬНІ І ПОВЕДІНКОВІ НАУКИ”
Спеціальність 052 “Політологія”

Рівне: РДГУ – 2021

УДК 32 (073)
ББК 66.0 р
З 14

Рецензенти: доктор політичних наук, професор, зав. каф. міжнародної інформації Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки **Тихомирова Є.Б.**
доктор політичних наук, професор, зав. каф. політичних наук РДГУ Гон **М.М.**

ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ ПОЛІТИКИ. Навчально-методичний комплекс дисципліни. Методичні вказівки до проведення семінарських занять та самостійної роботи для студентів II курсу факультету історії, політології та міжнародних відносин. – Рівне: РДГУ, 2021. – 107 с.

Укладач: кандидат історичних наук, доцент кафедри політичних наук РДГУ Герасимчук **Т.Ф.**

УДК 32 (073)
ББК 66.0 р

ЗМІСТ

Зміст.....	3
Вступ.....	4
Структура програми навчальної дисципліни	5
Мета та завдання навчальної дисципліни	6
Програма навчальної дисципліни.....	8
Структура навчальної дисципліни	9
Опорний конспект лекцій	12
Теми семінарських занять	27
Методичні вказівки до семінарських занять	29
Завдання для самостійної роботи	60
Методичні поради до написання рефератів	70
Навчальний проєкт / ІНДЗ	71
Методичні рекомендації до виконання курсових робіт	72
Теми курсових робіт	79
Контрольні питання з курсу	83
Шкала оцінювання знань	88
Структура кредитно-модульного оцінювання	89
Тести	90
Рекомендована література	98

ВСТУП

Розбудова демократичної незалежної держави, інтеграція її у світове співтовариство, реформи й зміни в усіх ланках суспільного життя потребують клопіткої теоретичної роботи щодо розробки актуальних суспільно-політичних проблем, розвитку і вдосконалення культури всього соціуму. За цих умов зростає роль системи політичної науки й освіти, як невід'ємних складових політичної організації суспільства. Неминуче постають проблеми пошуку форм і засобів стимулювання політичної активності нації, формування політичної свідомості й політичної культури української нації, духовного оновлення, формування правлячої еліти, розробки системи ціннісних орієнтацій. Без об'єднуючої державницької ідеї, високих духовних і моральних принципів суспільство не готове до проведення докорінних соціальних, економічних і політичних реформ. В даному контексті важливе місце займає політична наука. Саме політологія покликана і реально спроможна дати неупереджену, об'єктивну оцінку стану суспільства та перспектив його розвитку, обґрунтувати вибір оптимальної політичної стратегії Української держави. Тому вимогою часу є підготовка фахівців у галузі політології.

Політологія – це наука про політику і про людей в політиці. Що являє собою політика і що привертає до неї увагу людей? Чому влада над людьми і ситуаціями, ніби невидимий магніт, притягує до себе тільки певні категорії індивідів? Привабливою є і непересічність особистості в політиці, а політичне лідерство, увінчане визнанням нації, несучи відчутні плоди й вагомі зрушення в соціальному житті, не залишає байдужим жодний допитливий розум.

Загальна теорія політики покликана сприяти подоланню стереотипних уявлень про політику як арену боротьби, протистояння, виникнення конфліктів й утвердженню в суспільній свідомості її розуміння як засобу інтегрування інтересів соціальних суб'єктів, досягнення громадянського миру, соціальної та національної злагоди, консенсусу.

Вивчення курсу “Загальна теорія політики” формує у студентів систему логічно завершених базових знань про політику, необхідних умінь та навичок.

Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Загальна теорія політики» значно підвищиться, якщо здобувач вищої освіти попередньо опанував матеріалом таких дисциплін як: «Соціологія», «Всесвітня історія», «Історія України», «Історія політичної думки».

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ ПОЛІТИКИ”

1. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: теорія політичної влади і владних відносин, політичні процеси і політичні відносини між суб’єктами політичного життя, теорія політичних систем і політичних режимів, теорія міжнародних відносин, політичне прогнозування.

Курс – II Семестр – 3, 4 Підготовка бакалаврів	Напрямок Освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 10 Модулів – 3 Змістових модулів – 7 Загальна к-сть годин – 300 Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4, самостійної роботи студента – 5	05 "СОЦІАЛЬНІ ТА ПОВЕДІНКОВІ НАУКИ" БАКАЛАВР Спеціальність 052 “Політологія”	Нормативна Рік підготовки: 2 Лекції – 60 год. Практичні, семінарські – 60 год. Самостійна робота – 180 год. Індивідуальна робота – 12 год. Вид контролю – іспит

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 120/180

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни “Загальна теорія політики” є формування знань про політику, політичну владу, політичну систему та її взаємодію з іншими системами, політичні процеси, оволодіння студентами основними категоріями та теоретичними підходами сучасної політичної науки, а також створити підґрунтя для вивчення конкретних політологічних дисциплін та спецкурсів.

Завданнями вивчення дисципліни “**Загальна теорія політики**” є:

- визначати специфіку політики як сфери суспільного життя;
- сформувати у студентів розуміння понятійно-категоріального апарату та методології політичної науки;
- вирізняти теоретичні і прикладні, аксіологічні та інструментальні компоненти політичного знання, а також інструментальні та поза інституційні аспекти політики, раціональне та нераціональне в ній;
- навчити студентів характеризувати основні різновиди політичних систем та політичних режимів;
- допомогти оволодіти колом проблем, що відносяться до людського виміру політики, специфіки політичної соціалізації особистості;
- показати студентам “світ політичного” загалом в його співвідношенні з громадянським суспільством;
- навчити застосовувати на практиці теоретичні положення даного курсу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- сутність політики, головні його ознаки та структурні елементи;
- предмет, методи і категорії політичної науки;
- основні суб’єкти і об’єкти політики;
- місце теорії політики в системі наук про суспільство;
- рівні політики;
- сутність понять “влада” і “політична влада”;
- концепції політичної влади;
- структуру влади: суб’єкти, об’єкти, джерела, ресурси, функції;
- сутність політичного елітизму;
- лідерство як соціальний феномен;
- особливості політичного лідерства в Україні;
- сутність, типи, цілі та стратегії політичної опозиції;
- підходи до класифікації політичної опозиції в сучасній політичній науці.
- структуру та функції політичної системи;
- основні типології політичних систем;

- ознаки, функції держави та теорії виникнення держави;
- виникнення і розвиток громадсько-політичних організацій, рухів;
- підходи до класифікації суспільно-політичних рухів;
- сутність, структуру та функції політичної ідеології;
- рівні функціонування політичної ідеології;
- визначення та структуру політичної свідомості;
- типи та форми прояву політичної свідомості;
- сутність, структуру і функції політичної культури;
- сутність та структуру політичного процесу, його основні стадії;
- політичну діяльність як основний об'єкт практичної політології;
- понятійний та формально-логічний апарат теорії міжнародних відносин;
- основні тенденції еволюції міжнародних відносин та світового політичного процесу.

вміти:

- пояснити різницю між політологією та загальною теорією політики;
- визначати різні рівні політики;
- аналізувати сучасні концепції еліт;
- визначати принципи формування та діяльності опозиції;
- визначати об'єктивні та суб'єктивні сторони лідерства;
- аналізувати шляхи формування та системи рекрутування еліт;
- класифікувати політичну опозицію;
- пояснити різницю між основними типами політичних систем;
- аналізувати ЗМІ як один з найважливіших інститутів суспільства;
- визначати політичний вплив ЗМІ на громадську думку;
- класифікувати політичні партії і об'єднання в Україні;
- аналізувати вплив політичної ідеології на життя сучасної України;
- пояснити місце і роль політичної культури в загальній системі культури і в політичному житті суспільства;
- шукати методи та ресурси тиску груп інтересів на структури влади;
- аналізувати місце політичного рішення в політичній діяльності;
- пояснювати та оцінювати глобалізаційні та інтеграційні процеси;
- визначати основні напрямки розвитку світової політики та місце України в міжнародних відносинах.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ I. ТЕОРІЯ ПОЛІТИЧНОЇ ВЛАДИ

Змістовий модуль 1. Політика – феномен суспільного життя

Тема 1. Предмет теорії політики.

Тема 2. Методологія і методи політичної науки.

Тема 3. Світ політики – особливий вид соціальної реальності.

Змістовий модуль 2. Політична влада

Тема 4. Політична влада та механізми її здійснення.

Тема 5. Політична еліта та політична влада.

Тема 6. Політичне лідерство.

Тема 7. Політична опозиція.

МОДУЛЬ II. ТЕОРІЯ ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ СУСПІЛЬСТВА

Змістовий модуль 3. Політична система суспільства

Тема 8. Поняття і структура політичної системи.

Тема 9. Основні типології політичних систем.

Змістовий модуль 4. Політична організація суспільства

Тема 10. Держава в політичній системі суспільства.

Тема 11. Громадянське суспільство і держава.

Тема 12. ЗМІ в політичній системі.

Тема 13. Політичні партії в політичній системі суспільства.

Змістовий модуль 5. Духовні основи політики

Тема 14. Політичні ідеології.

Тема 15. Політична культура.

Тема 16. Політична свідомість.

МОДУЛЬ III. ТЕОРІЯ ПОЛІТИЧНОГО ПРОЦЕСУ

Змістовий модуль 6. Політичний процес

Тема 17. Політичний процес.

Тема 18. Політична поведінка та політична діяльність.

Тема 19. Особа в політичному процесі.

Тема 20. Політичні рішення.

Тема 21. Групи інтересів у політичному процесі.

Тема 22. Політичні конфлікти.

Змістовий модуль 7. Світовий політичний процес і міжнародні відносини

Тема 23. Теоретичне розуміння суті та предметного поля міжнародних відносин. Світова політика як предмет дослідження теорії

Тема 24. Глобалізація та її вплив на сучасні міжнародні відносини.

Тема 25. Футурологічні проекти майбутнього розвитку людства.

ПРОГРАМА
Структура навчальної дисципліни
“Загальна теорія політики”

Кількість годин, відведених на:				
Тема	Лекції	Семинарські та практичні заняття	Самостійну роботу	Індиві- дуальну роботу
МОДУЛЬ I. ТЕОРІЯ ПОЛІТИЧНОЇ ВЛАДИ				
Змістовий модуль 1. Політика – феномен суспільного життя				
Тема 1. Вступ до курсу. Предмет теорії політики	2 год.	2 год.	4 год.	
Тема 2. Методи методологія політичної науки	2 год.	2 год.	4 год.	
Тема 3. Світ політики – особлива соціальна реальність	2 год.	2 год.	4 год.	
Змістовий модуль 2. Політична влада				
Тема 3. Політична влада та механізми її здійснення	4 год.	4 год.	6 год.	
Тема 4. Політична еліта та політична влада	4 год.	4 год.	8 год.	
Тема 5. Політичне лідерство	2 год.	2 год.	8 год.	
Тема 6. Політична опозиція	4 год.	2 год.	8 год.	
Кількість годин I модуль:	20 год.	18 год.	42 год.	
МОДУЛЬ II. ТЕОРІЯ ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ СУСПІЛЬСТВА				
Змістовий модуль 3. Політична система суспільства				

Тема 7. Поняття і структура політичної системи	2 год.	2 год.	8 год.	
Тема 8. Основні типології політичних систем	2 год.	2 год.	8 год.	

Змістовий модуль 4. Політична організація суспільства				
Тема 9. Держава в політичній системі суспільства	2 год.	2 год.	8 год.	
Тема 10. Громадянське суспільство і держава	2 год.	2 год.	8 год.	
Тема 11. ЗМІ в політичній системі	2 год.	2 год.	8 год.	
Тема 12. Політичні партії в політичній системі суспільства	2 год.	4 год.	8 год.	
Змістовий модуль 5. Духовні основи політики				
Тема 13. Політика й ідеологія. Світові політико-ідеологічні доктрини сучасності	2 год.	2 год.	6 год.	
Тема 14. Політична свідомість	2 год.	2 год.	6 год.	
Тема 15. Політична культура	2 год.	2 год.	6 год.	
Кількість годин II модуль:	18 год.	20 год.	66 год.	
МОДУЛЬ III. ТЕОРІЯ ПОЛІТИЧНОГО ПРОЦЕСУ				
Змістовий модуль 6. Політичний процес				
Тема 16. Політичний процес	4 год.	2 год.	8 год.	

Тема 17. Політична поведінка та політична діяльність	2 год.	4 год.	8 год.	
Тема 18. Особа в політичному процесі	2 год.	2 год.	8 год.	
Тема 19. Політичні рішення	4 год.	4 год.	8 год.	
Тема 20. Групи інтересів у політичному процесі	2 год.	2 год.	8 год.	
Тема 21. Політичні конфлікти	2 год.	2 год.	8 год.	
Змістовий модуль 7. Світовий політичний процес і міжнародні відносини				
Тема 22. Теоретичне розуміння суті та предметного поля міжнародних відносин. Світова політика як предмет дослідження теорії	2 год.	2 год.	8 год.	
Тема 23. Глобалізація та її вплив на сучасні міжнародні відносини	2 год.	2 год.	8 год.	
Тема 24. Футурологічні проекти майбутнього розвитку людства	2 год.	2 год.	8 год.	
Кількість годин III модуль:	22 год.	20 год.	72 год.	
Всього годин:	60 год.	60 год.	180 год.	
	300 год.			

ОПОРНИЙ КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ

МОДУЛЬ I. ТЕОРІЯ ПОЛІТИЧНОЇ ВЛАДИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Політика – феномен суспільного життя

Тема 1. Предмет теорії політики

Політика як соціальне явище. Місце теорії політики в системі наук про суспільство. Предмет, методи і категорії політичної науки. Об'єкт і предмет політичного дослідження. Загальна теорія політики – наука про сутність політичного життя, закономірності політики та політичної діяльності, розвиток політичного процесу. Основні категорії і поняття науки про політику, їх специфіка.

Рівні політики: мегарівень, макрорівень, мікрорівень.

Логіка, структура і завдання курсу. Функції загальної теорії політики. Прикладна політологія. Зростання ролі і значення науки про політику на сучасному етапі світового суспільного розвитку і політичного процесу незалежної України.

Тема 2. Методологія і методи політичної науки

Різноманітність методів та дослідницьких засобів для вивчення політики. Взаємодія теорії політики з іншими суспільними і гуманітарними науками.

Тема 3. Суб'єкти політики

Соціально-політична стратифікація суспільства. Суб'єкти і об'єкти політики. Поняття “суб'єкт”, “об'єкт” політики. Особа як первинний суб'єкт і об'єкт політики. Права людини – центральне питання політичної науки. Типологія прав людини і проблема їх реалізації у сучасному світі. Обов'язки і відповідальність громадян, гарантія їх прав. Права людини як критерій гуманізму політики.

Соціальні групи як основні суб'єкти і об'єкти політики (верства, клас, етнос, нація). Соціальна структурованість як фактор політичного життя. Сутність і політична значимість поняття “середній клас”. Класи і стани України в контексті її політичної історії.

Соціальна орієнтація українського суспільства. Особові групові та корпоративні інтереси у політичному житті. Механізм впливу соціальних спільнот на політику в умовах незалежного розвитку України. Політичне життя сучасного українського суспільства.

Визначення цілей змістового модуля

Студент повинен знати	Студент повинен вміти
<ul style="list-style-type: none"> ➤ сутність політики, головні його ознаки та структурні елементи; ➤ предмет, методи і категорії політичної науки; ➤ основні суб'єкти і об'єкти політики; ➤ місце теорії політики в системі наук про суспільство; ➤ рівні політики. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ пояснити різницю між політологією та загальною теорією політики; ➤ аналізувати різні рівні політики; ➤ застосовувати принцип об'єктивності при аналізі основних теоретичних проблем політичної науки, що виражає необхідність неупередженого, наукового підходу до політичної дійсності, її пізнання і практичного перетворення; ➤ визначати механізм впливу соціальних спільнот на політику в умовах незалежного розвитку України.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Політична влада

Тема 3. Політична влада та механізми її здійснення

Влада як явище суспільного життя. Еволюція влади. Суспільна організація і влада. Сутність понять “влада” і “політична влада”. Концепції політичної влади. Структура влади: суб'єкти, об'єкти, джерела, ресурси, функції влади. Види влади. Політичне відчуження. Політичне панування. Правові засади влади. Проблема сили і насильства.

Принципи реалізації влади: організація, принцип розподілу влади, переконання, контроль, виховання, примус.

Легітимність влади. Типи легітимності влади. Рівні легітимності влади.

Криза влади. Причинно-наслідковий механізм кризи влади. Типологія кризи: парламентська, урядова, конституційна, системна. Центри влади. Поліцентризм. Властивості політичної державної влади. Розподіл влади. Законодавча, виконавча і судова влади. Конституційні положення про перспективи розвитку політичної влади в Україні, її демократизацію.

Тема 4. Політична еліта та політична влада

Сутність політичного елітизму та генеза цього поняття. Класичні теорії еліт (В.Парето, Г.Моска, Р.Міхельс). Сучасні концепції еліт: макіавеллістська школа, ціннісні теорії, функціональні теорії еліт, ліволіберальні концепції еліт, теорії демократичного елітизму.

Чинники існування еліт та їх типологія. Системи рекрутування еліт.

Політична еліта в структурах влади. Шляхи формування політичних еліт. Номенклатурна система та її соціальні наслідки. Політична еліта України: особливості формування та етапи еволюції. Д.Донцов, В.Липинський, М.Драгоманов про роль еліти у державотворенні. Політична еліта і правлячий клас. Складнощі та шляхи становлення сучасної еліти в Україні.

Тема 5. Політичне лідерство

Поняття лідерства. Лідерство як соціальний феномен. Політичне лідерство і влада.

Ідеї лідерства в історії. Об'єктивні і суб'єктивні сторони лідерства. Основні концепції політичного лідерства: теорія рис, ситуаційна теорія конститuentів, психологічна концепція, інтерактивний аналіз. Соціальна сутність та історична генеза наукових поглядів українських мислителів на політичне лідерство. Класифікація, функції та тенденції розвитку політичного лідерства. Культ особи. Політичний імідж. Формування іміджу політичних лідерів і організацій. Імідж політичного лідера і його складові. Політик як символ і актор. Типи іміджів. Технології побудови іміджу: етапи, методи та засоби створення. Практика іміджмейкерства в політичних процесах України.

Політичне лідерство в Україні. Критерії оцінки популярності та ефективності діяльності політичного лідера в сучасній Україні. Проблеми формування політичних лідерів в Україні.

Тема 6. Політична опозиція

Історичні традиції та сучасні підходи до розуміння політичної опозиції. Ключові проблеми дослідження опозиції. Цілі опозиції. Стратегії опозиції. Електоральна стратегія. Коаліційна стратегія. Коаліційно-корпоративістська стратегія. Стратегія “малих справ”. Стратегія навмисної відмови. Стратегія революційної мобілізації мас. Опозиція як необхідний та невід’ємний компонент держави та суспільства.

Типи і форми політичної опозиції. Підходи до класифікації політичної опозиції в сучасній політичній науці. Функції політичної опозиції в умовах процесів політичної трансформації. Роль опозиції в сучасному демократичному суспільстві. Взаємодія політичної влади і опозиції.

© Т.Ф.Герасимчук, 2021 р.

Принципи формування та діяльності опозиції. Опозиція як індикатор демократичного суспільства і правової держави.

Громадянська компетентність опозиції і влади. Взаємодія опозиції і влади в Україні. Типи опозиції в Україні: консервативна, екстремістська, демократична.

Визначення цілей змістового модуля

Студент повинен знати	Студент повинен вміти
<ul style="list-style-type: none"> ➤ сутність понять “влада” і “політична влада”; ➤ концепції політичної влади; ➤ структуру влади: суб’єкти, об’єкти, джерела, ресурси, функції; ➤ сутність політичного елітизму; ➤ лідерство як соціальний феномен; ➤ особливості політичного лідерства в Україні; ➤ сутність, типи, цілі та стратегії політичної опозиції; ➤ підходи до класифікації політичної опозиції в сучасній політичній науці. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ пояснити сучасні концепції еліт; ➤ визначати принципи формування та діяльності опозиції; ➤ визначати об’єктивні і суб’єктивні сторони лідерства; ➤ аналізувати шляхи формування та системи рекрутування еліт; ➤ класифікувати політичну опозицію; ➤ пояснити взаємодію опозиції і влади в Україні.

МОДУЛЬ II. ТЕОРІЯ ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ СУСПІЛЬСТВА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Політична система суспільства

Тема 7. Поняття і структура політичної системи

Поняття політичної системи, її основні компоненти. Поняття “політичний інститут”. Види і специфіка політичних інститутів. Функції політичних інститутів.

Гене́за і ва́рианти інтерпретації політичної системи Д.Істона і Г.Алмонда. Структура політичної системи. Функції політичної системи та закономірності її розвитку. Порівняльний аналіз функціонування політичних систем. Місце громадської думки в політичній системі. Закономірності еволюції політичних систем.

Роль Конституції у визначенні політичної системи. Природа конституційного закону. Конституція як легальний і демократичний спосіб легітимізації влади.

Особливості формування політичної системи в Україні.

Конституція України про політичну систему. Основні концепції громадянського суспільства. Поняття правової держави. Конституція України і перспективи становлення правової держави.

Тема 8. Основні типології політичних систем

Загальні підходи та характеристики типологій політичних систем. Критерії виокремлення основних типів політичних систем: тип суспільно-економічної формації; характер політичного режиму; модельні характеристики за принциповими, “корінними” ознаками; характер партійної системи; спосіб здійснення виборів; панівна або домінуюча ідеологія; комплексні, інтеграційні (цивілізаційні) чинники розвитку суспільства; форма держави.

Формаційні політичні системи: рабовласницька, феодальна, капіталістична, соціалістична, перехідна або трансформаційна.

Режимні політичні системи. Поняття політичного режиму: його сутність та основні компоненти. Основні типи політичних режимів сучасності: тоталітарні, авторитарні, демократичні. Динаміка політичних режимів.

Характеристика демократичного режиму. Плуралізм як основа досягнення демократичних цінностей (свободи, рівності, справедливості). Основні риси політичного режиму в Україні на сучасному етапі.

Недемократичні політичні режими. Авторитарні або диктаторські режими. Особиста і “класова” диктатура. Зміст понять “диктатура”, “тиранія”, “деспотія”. Тоталітаризм та його ознаки. Конкретно-історичні

форми тоталітаризму: сталінізм, фашизм, нацизм. Фактори, що сприяють формуванню тоталітаризму в сучасних умовах.

Трансформація політичних режимів у посткомуністичних суспільствах. Стадії посткомуністичних перетворень. Метаморфози посткомуністичної влади.

Моделльні політичні системи: командна, змагальна, соціопримирлива.

Партійні політичні системи: однопартійні, півторапартійні, двопартійні, двох з половиною партійні системи, багатопартійні. Виборчі політичні системи: мажоритарна, пропорційна, змішана, консенсусна. Ідеологічні політичні системи. Інтеграційні (цивілізаційні) політичні системи.

Основні риси цивілізаційного підходу. Типологія американського соціолога Д.Белла. Теорія американського економіста, соціолога, політичного діяча Уолта Уїтмена Ростоу. Політична концепція американського мислителя-футуролога Олвіна Тоффлера. Типологія політичних систем російського філософа А.Панаріна. Типологія політичних систем Г.Алмонда.

Визначення цілей змістового модуля

Студент повинен знати	Студент повинен вміти
<ul style="list-style-type: none"> ➤ основні компоненти політичної системи; ➤ структуру та функції політичної системи; ➤ та закономірності розвитку політичної системи; ➤ основні типології політичних систем. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ пояснити різницю між основними типами політичних систем; ➤ аналізувати особливості формування політичної системи в Україні.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. Політична організація суспільства

Тема 9. Держава в політичній системі суспільства

Держава як політичний інститут. Визначення держави. Основні ознаки, риси та функції держави; головні напрями її діяльності. Теорії виникнення держави: патріархальна теорія, теорія суспільного договору, теорія підкорення, психологічна теорія, марксистська теорія. Місце людини у державі.

Форми правління: абсолютна монархія, конституційна монархія, дуалістична монархія. Республіки: президентська, парламентська, змішана. Унітарні, федеративні та конфедеративні держави. Типи держави: правова, соціальна, демократична. Державна влада й органи управління державою. Принцип розподілу влади на законодавчу, виконавчу та судову. Конституція – головний закон держави.

Система державної влади в Україні.

Тема 10. Громадянське суспільство і держава

Громадянське суспільство як ключове поняття посткомуністичної трансформації. Історична еволюція громадянського суспільства та уявлень про нього. Ознаки громадянського суспільства. Функції та атрибути громадянського суспільства.

Моделі громадянського суспільства. Громадянське суспільство як умова свободи й демократії. Відновлення громадянського суспільства в Україні на рубежі 80-х – 90-х років. Перші громадські (неформальні) організації в Україні. Розвиток громадянського суспільства в незалежній Україні. Проблеми інституціалізації громадянського суспільства в Україні.

Тема 11. ЗМІ в політичній системі суспільства

Поняття та функції політичних комунікацій. Роль комунікації у політиці. Інформування громадян. Критика і контроль. Артикуляція і інтеграція. ЗМІ як один з найважливіших інститутів суспільства, їх місце в політичній системі. Характерні риси ЗМІ. Функції ЗМІ. Політичний вплив ЗМІ на громадську думку. Принципи ЗМІ. Інформаційний процес та його стадії. Способи розповсюдження інформації: послідовний і фрагментарний. Горизонтальна й вертикальна політична комунікація.

Основні канали і особливості політичного впливу ЗМІ. Раціональний і емоціональний вплив ЗМІ. Вплив ЗМІ на інформаційний процес. Правила відбору матеріалу. Способи розповсюдження інформації. Особливості радіо- і телепередач.

Політичне маніпулювання і шляхи його обмеження. Поняття “маніпулювання”. Способи маніпулювання. Межі маніпулювання. Соціальні міфи як основа маніпулювання. Плуралізм ЗМІ. Контроль за ЗМІ.

Специфіка функціонування ЗМІ в українському суспільстві. Зв’язок ЗМІ з тіньовими й олігархічними структурами. Перспективи формування ринку ЗМІ в Україні.

Тема 12. Політичні партії та суспільно-політичні рухи

Громадське об’єднання як суб’єкт політичної діяльності. Соціальна природа виникнення громадських об’єднань. Політичні об’єднання.

Сутність понять “громадсько-політична організація”, “рух”, “партія”, “політична партія”.

Виникнення і розвиток громадсько-політичних організацій, рухів. Історичні форми партій. Фактори, які зумовлюють виникнення політичних партій. Соціальна база політичних партій. Організаційна будова партій. Програмові засади, стратегія і тактика політичних партій.

Етапи становлення та розвитку суспільно-політичних рухів. Підходи до класифікації суспільно-політичних рухів. Функції партій і рухів у суспільстві. Сучасні тенденції у розвитку політичних партій і рухів. Поняття, зміст і різновиди партійних систем.

Політичні партії і об’єднання в Україні: історія і сучасність. Партійна система України. Проблеми й етапи становлення багатопартійності в незалежній Україні. Основні сучасні українські партії. Ставлення партій України до основних політичних проблем. Вплив законодавства на характер і тип партійної системи. Конституція України про свободу та умови об’єднання громадян у політичні партії.

Визначення цілей змістового модуля

Студент повинен знати	Студент повинен вміти
<ul style="list-style-type: none"> ➤ основні ознаки, риси та функції держави; ➤ теорії виникнення держави; ➤ типи держави; ➤ форми правління; ➤ принцип розподілу влади; ➤ поняття та функції політичних комунікацій; ➤ роль комунікації у політиці; ➤ виникнення і розвиток громадсько-політичних організацій, рухів; ➤ підходи до класифікації суспільно-політичних рухів. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ пояснити головні напрями діяльності держави; ➤ аналізувати систему державної влади в Україні; ➤ аналізувати ЗМІ як один з найважливіших інститутів суспільства; ➤ визначати політичний вплив ЗМІ на громадську думку; ➤ класифікувати політичні партії і об’єднання в Україні.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5. Духовні основи політики

Тема 13. Політика й ідеологія. Світові політико-ідеологічні доктрини сучасності

Сутність, структура та функції політичної ідеології. Рівні функціонування політичної ідеології. Джерела ідеологічних течій. Ідеологія і наука. Ідеологічні течії у сучасному світі: лібералізм, консерватизм, соціал-демократизм, фашизм, комунізм тощо. Криза марксистської ідеології, політики і практики.

Нові тенденції в американській політичній науці у I-й половині XX ст. Сучасні інтерпретації суспільного розвитку “нового індустріального суспільства” Дж.Гелбрейта, “постіндустріальної цивілізації” Д.Белла, “неокапіталістичного суспільства” Хейлбрюнера, “комп’ютерної демократії” Дж.Пелтона. Сценарії майбутнього суспільного розвитку представників “Римського клубу”.

Політична ідеологія в житті сучасної України. Зародження і розвиток лібералізму в Україні. Місце і роль консервативної ідеології в українському суспільстві. Особливості виникнення і розвитку комуністичного руху в Україні. Український націонал-комунізм. Соціал-демократизм в теорії і практиці політичного життя українського суспільства. Активізація клерикальної ідеології в Україні.

Націоналізм у світовій та вітчизняній практиці. Націоналізм як одна із підвалин самовираження народу, знаряддя політичної боротьби за право на вільне існування. Сутність, типологія, форми та методи проявів націоналізму. Націоналізм, імпершовінізм та інтернаціоналізм у сучасному політичному житті українського суспільства.

Тема 14. Політична свідомість

Політична свідомість як відображення ідейного життя суспільства. Визначення та структура політичної свідомості. Буденна і теоретична свідомість. Складові елементи теоретичної політичної свідомості. Типи політичної свідомості. Форми прояву політичної свідомості. Місце міфів, стереотипів та громадської думки в структурі політичної свідомості. Чинники формування політичної свідомості. Політична свідомість як фактор політичної поведінки.

Поняття і сутність національної свідомості, її роль у самоідентифікації політичного українського етносу. Складові політичної свідомості: історична пам’ять народу, патріотизм, вірність та відданість Вітчизні. Національна психологія, національна гордість. Руйнування національної свідомості українського етносу в часи його колоніального стану. Мовний аспект формування національної свідомості.

Тема 15. Політична культура

Сутність, структура і функції політичної культури. Політологічні концепції політичної культури. Концепція громадянської культури. Місце і роль політичної культури в загальній системі культури і в політичному житті суспільства. Типи політичних культур. Характерні ознаки політичної культури сучасного політичного суспільства та проблеми його формування.

Політична культура українського суспільства: багатство, історичні традиції та їх руйнація в часи колоніалізму. Подолання стереотипів тоталітарного мислення, меншовартості та національної неповноцінності – як умова відновлення і розвитку політичної культури українського народу. Стан та проблеми формування сучасної демократичної політичної культури, розвиток культури спілкування, змісту політичної діяльності в українському суспільстві.

Політична культура як чинник формування національно-патріотичних якостей громадян України.

Визначення цілей змістового модуля

Студент повинен знати	Студент повинен вміти
<ul style="list-style-type: none"> ➤ сутність, структуру та функції політичної ідеології; ➤ рівні функціонування політичної ідеології; ➤ визначення та структуру політичної свідомості; ➤ типи та форми прояву політичної свідомості; ➤ сутність, структуру і функції політичної культури. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ аналізувати вплив політичної ідеології на життя сучасної України; ➤ визначати роль національної свідомості у самоідентифікації політичного українського етносу; ➤ пояснити місце і роль політичної культури в загальній системі культури і в політичному житті суспільства.

МОДУЛЬ III. ТЕОРІЯ ПОЛІТИЧНОГО ПРОЦЕСУ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6. Політичний процес

Тема 16. Політичний процес

Поняття політичного процесу. Основні підходи до розуміння сутності політичного процесу залежно від дії політичних суб'єктів і часових вимірів. Сутність та структура політичного процесу. Функціональний зміст політичного процесу, його основні стадії. Об'єкти та суб'єкти політичного процесу. Режими протікання політичного процесу. Політичний процес як вираження системи політико-владних відносин. Політична ситуація, політична криза, політична кампанія. Еволюційні та революційні процеси. Революція, реформа, повстання, бунт, заколот.

Тема 17. Політична поведінка та політична діяльність

Політична діяльність як основний об'єкт практичної політології. Політична ситуація як об'єктивна умова політичної діяльності. Суб'єктивно-психологічні фактори політичної діяльності в сучасній Україні.

Політична участь як наслідок політичної соціалізації. Політичний інтерес: суть і значення. Психологічні чинники політичної участі. Види політичної участі. Представництво як опосередкована участь у політиці.

Маніпулятивний характер політики. Природа політичного маніпулювання. Функції політичного маніпулювання, методи і прийоми його здійснення. Міфотворчість – основне завдання політичного маніпулювання. Межа маніпуляції і проблеми протидії маніпулюванню. Особливості політичних маніпуляцій у сучасній Україні.

Технології масових політичних дій. Політика як сфера дій мас населення. Специфіка масової політичної поведінки. Масовидні форми політичної участі. Форми прямих дій у політиці. Психологічні фактори масових політичних дій. Проблеми регуляції масових форм політичної поведінки.

Тема 18. Особа в політичному процесі

Участь людей в політичному житті. Політична активність. Процес політичної соціалізації: загальна характеристика, мотиви і моделі процесу інтеріоризації, екстеріоризація. Примусові мотиви соціалізації.

Держава й політична соціалізація. Модель “ідеального громадянина”. Агенти політичної соціалізації. Роль сім'ї у процесі політичної соціалізації. Політична соціалізація у школі. Референтні групи як агенти соціалізації.

Стадії процесу політичної соціалізації. Типи “політичної людини” як продукту соціалізації. Відчуження в умовах тоталітаризму.

Політична участь як наслідок політичної соціалізації. Політичний інтерес: суть і значення. Психологічні чинники політичної участі. Політична участь і формування громадянської ідентичності. Політична участь як засіб компенсації та контролю. Види політичної участі. Представництво як опосередкована участь у політиці. Ступені політичної участі.

Тема 19. Політичні рішення

Поняття “політичне рішення”. Місце політичного рішення в політичній діяльності. Вимоги до політичного рішення.

Схема прийняття політичного рішення. Фази (етапи) прийняття політичного рішення. Алгоритм прийняття політичного рішення. Методи прийняття політичного рішення. Етап реалізації управлінського рішення.

Політичний ризик. Сутність та рівні політичного ризику. Оцінка політичного ризику. Чинники та симптоми політичного ризику. Управління політичним ризиком.

Тема 20. Групи інтересів у політичному процесі

Політичний інтерес: суть і значення. Психологічні чинники політичної участі. Групи інтересів та політична участь. Представництво як опосередкована участь у політиці.

Групи інтересів у політичному процесі як засіб компенсації та контролю. Типологія груп інтересів та груп тиску. Представництво як опосередкована участь у політиці. Ступені політичної участі. Лобізм.

Технології політичного лобювання. Сутність політичного лобювання. Соціально-групової природа лобювання та тиску на політичну владу. Методи та ресурси тиску на структури влади груп інтересів. Політико-правове забезпечення лобістської діяльності. Лобювання та тиск на владу в сучасних реаліях українського суспільства.

Популізм як специфічна політична технологія. Природа популізму. Ідейна основа та соціально-психологічні засади популізму. Функції популізму в сучасному політичному житті. Складові технології політичного популізму. Популізм в Україні.

Тема 21. Політичні конфлікти

Поняття політичного конфлікту. Політичні інтереси як передумова виникнення конфліктів. Об'єкти і суб'єкти політичного конфлікту. Типологія політичних конфліктів. Фази розвитку внутрішньополітичних і зовнішньополітичних конфліктів. Міжнаціональні конфлікти: причини виникнення, фази розвитку.

Управління політичними конфліктами. Загальне і особливе в технологіях урегулювання конфліктів. Основні методи врегулювання конфліктів: консенсус, уникнення конфліктів, відкладення конфлікту, посередництво, арбітраж, переговори.

Конфліктологічний підхід до сучасної ситуації в Україні. Основні шляхи досягнення національної і соціально-політичної злагоди у сучасному українському суспільстві. Компромісно-консенсусне подолання політичних конфліктів.

Визначення цілей змістового модуля

Студент повинен знати	Студент повинен вміти
<ul style="list-style-type: none"> ➤ сутність та структуру політичного процесу, його основні стадії; ➤ політичну діяльність як основний об'єкт практичної політології; ➤ сутність і технології політичного лобювання; ➤ політико-правове забезпечення лобістської діяльності; ➤ функції популізму в сучасному політичному житті; ➤ складові та функції політичного маркетингу. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ визначати переваги і недоліки засобів поширення політичної реклами; ➤ шукати методи та ресурси тиску груп інтересів на структури влади; ➤ аналізувати місце політичного рішення в політичній діяльності; ➤ визначати основні шляхи досягнення національної і соціально-політичної злагоди у сучасному українському суспільстві.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 7. Світовий політичний процес і міжнародні відносини

Тема 22. Теоретичне розуміння суті та предметного поля міжнародних відносин. Світова політика як предмет дослідження теорії

Міжнародні відносини як предмет дослідження окремих наук. Необхідність загальнотеоретичної міжнародної науки. Функція теоретичного узагальнення теорії міжнародних відносин. Цілі теорії міжнародних відносин. Теорія міжнародних відносин та історія. Теорія міжнародних відносин та політологія. Теорія міжнародних відносин та економічні науки. Теорія

міжнародних відносин та міжнародне право. Прикладне значення теорії міжнародних відносин.

Вимоги до теорії міжнародних відносин. Компоненти теорії міжнародних відносин. Аксиоми, постулати, гіпотези в побудові структури теорії міжнародних відносин. Понятійний та формально-логічний апарат теорії міжнародних відносин.

Тема 23. Глобалізація та її вплив на сучасні міжнародні відносини

Сутність поняття “глобалізація”. Глобалізація й інтеграція – об’єктивна реальність на сучасному етапі розвитку людства. Взаємозалежність інтеграції та глобалізації. Глобалізація, інтеграція, інтернаціоналізація.

Глобалізація як просторова характеристика інтернаціоналізації економіки. Глобалізація як процес інтенсифікації взаємозв’язків між різними формами організації суспільного життя. Дж. Стігліц та Дж. Розенау про глобалізацію. Фактори, які складають зміст процесу глобалізації. Позитивні, від’ємні й тіньові сторони глобалізації.

Точки зору дослідників на проблему наслідків глобалізації: оптимістичні, песимістичні та проміжні.

Вплив глобалізації на сучасну міжнародну систему. Характер і сутність сучасних системних глобальних трансформацій. Глобальні та регіональні зміни міжнародних відносин. Перспективи розвитку глобальної системи міжнародних відносин.

Тема 24. Футурологічні проекти майбутнього розвитку людства

Трансформація влади і демократії в умовах постіндустріалізму (Елвін Тоффлер). Нові імпульси у розвитку людини й суспільства (Джон Нейсбіт, Патриція Абурден). Кінець історії? Обґрунтування однорідного планетарного розвитку (Френсис Фукуяма). Майбутнє капіталізму (Пітер Друкер, Чарлз Хенді, Лестер Туроу, Роберт Райх). Пошук оптимальної ідеології (Микола Амосов).

Концепції цивілізму (В.Нерсесянц), зіткнення цивілізацій (С.Хантінгтон). Врахування змін стадій стабільності та кризових обставин, багатоваріантності, альтернативності шляхів та можливостей соціально-політичного розвитку. Загальне і часткове прогнозування. Становлення і поступове формування нової структури світу.

Зовнішньополітичний вибір України для ХХІ століття. Росія, Україна: нові виклики, імперативи та перспективи співіснування. Світ і

Україна в XXI столітті: взаємозв'язок і співвідношення глобального та національного розвитку.

Визначення цілей змістового модуля

Студент повинен знати	Студент повинен вміти
<ul style="list-style-type: none"> ➤ генезу і предмет теорії міжнародних відносин; ➤ понятійний та формально-логічний апарат теорії міжнародних відносин; ➤ основні тенденції еволюції міжнародних відносин; <ul style="list-style-type: none"> ➤ особливості політичного простору міжнародних відносин; ➤ сутність глобалізації; <ul style="list-style-type: none"> ➤ теоретичні засади політичного прогнозування. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ застосовувати методологічні принципи теорії міжнародних відносин; ➤ розрізняти різні теоретичні школи та напрями в науці про міжнародні відносини; <ul style="list-style-type: none"> ➤ аналізувати політичний простір міжнародних відносин; ➤ розпізнавати, розуміти та оцінювати глобалізаційні та інтеграційні процеси; <ul style="list-style-type: none"> ➤ аналізувати політичний ризик у діяльності суб'єктів політики, прогнозувати його можливі наслідки.

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Предмет теорії політики	2
2.	Тема 2. Методологія і методи теорії політики	2
3.	Тема 3. Світ політики – особливий вид соціальної реальності	4
4.	Тема 3. Політична влада та механізми її здійснення	4
5.	Тема 4. Політична еліта та політична влада	2
6.	Тема 5. Політичне лідерство	2
7.	Тема 6. Політична опозиція	2
8.	Тема 7. Поняття і структура політичної системи. Моделі політичних систем	2
9.	Тема 8. Основні типології політичних систем	2
10.	Тема 9. Держава в політичній системі суспільства	2
11.	Тема 10. Громадянське суспільство і держава	2
12.	Тема 11. ЗМІ в політичній системі	2
13.	Тема 12. Політичні партії в політичній системі суспільства	2
14.	Тема 13. Політичні ідеології	4
15.	Тема 14. Політична культура	2

16.	Тема 15. Політична свідомість	2
17.	Тема 16. Політичний процес	2
18.	Тема 17. Політична поведінка та політична діяльність	4
19.	Тема 18. Політичні рішення	4
20.	Тема 19. Особа в політичному процесі	2
21.	Тема 20. Політичні конфлікти	2
22.	Тема 21. Теорія міжнародних відносин та політологія	2
23.	Тема 22. Політико-правовий режим і моральні норми у міжнародних відносинах	2
24.	Тема 23. Світовий політичний процес та світова політика	2
25.	Тема 24. Футурологічні проекти майбутнього розвитку людства	2
	Всього годин:	60

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття 1-2

Тема: Предмет, методи і функції теорії політики. Методологія і методи теорії політики (4 год.)

Питання для обговорення:

1. Предмет, методи і категорії політичної науки.
2. Місце теорії політики в системі наук про суспільство.
3. Функції науки про політику. Необхідність і актуальність її вивчення.
4. Зміст основних категорій: методологія, метод, методологічний підхід
5. Основні методологічні підходи в дослідженні політики (системний, інституціональний, структурно-функціональний, нормативно-ціннісний)
6. Теоретичні методи в політології (аналіз, синтез, індукція, дедукція, моделювання, формалізація, ідеалізація, узагальнення).
7. Емпіричні методи в політології (спостереження, опитування, анкетування, інтерв'ю, порівняння, аналіз документів, контент-аналіз)

Теми рефератів, есе, повідомлень:

1. Історія виникнення та розвитку політичної науки.
2. Зростання ролі та значення науки про політику для розбудови української державності.

Основні поняття і категорії: категорії політичної науки, кругозір політичний, людина політична, методи політичної науки, об'єкт теорії політики, політика, політичне життя, політичні відносини, політичний процес, предмет теорії політики, прикладна політологія, функції теорії політики.

Рекомендована література:

1. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Загальна теорія політики: Навчальний посібник. / Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. — К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. — 226 с.
2. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Концептуальні основи теорії політики: Навчальний посібник. — К., 2008. — 307 с.
3. Алексеева Т.А. Современные политические теории. — М.: «Российская политическая энциклопедия» (РОССПЭН), 2007. — 479 с.
4. Дегтярев А.А. Основы политической теории — М.: ЮЮНИТИ-ДАНА, 2010. — 434 с.

5. Теория политики: Учебное пособие / Под ред. Б. А. Исаева. – СПб.: Питер, 2008. – 464 с.
6. Мухаев Р.Т. Теория политики: ученик для студентов вузов / Мухаев Рашид Тазитдинович. – М.: ЮЮНИТИ-ДАНА, 2009. – 623 с.
7. Ирхин Ю.В., Зотов В.Д., Зотова Л.В. Политология: Учебник. – М.: Юристъ, 2009. – 511 с.
8. Авксентьева Т.Г., Бакіров В. С., Герасіна Л. М., Довбня О. М., Калиновський В. Б., Литвиненко О. В. Порівняльна політика. Основні політичні системи сучасного світу / Харківський національний ун-т ім. В.Н.Каразіна / Віль Савбанович Бакіров (ред.), Микола Іванович Сазонов (ред.). — Х., 2008. — 576 с.
9. Троян С.С. Вступ до теорії політики: Навчальний посібник. – К.: НМЦВО, 2005. – 250 с.

Практичне заняття 2

Тема: Світ політики (2 год.)

Питання для обговорення:

1. Дефініції терміну “політика”.
2. Функції політики в суспільстві.
3. Властивості політики.

Теми рефератів, есе, повідомлень:

1. Есе «Політолог – мій вибір і моя професія»
2. Світ політики як соціальна реальність.

Основні поняття і категорії: політика, соціальна сфера, соціальні відносини, політичне життя, публічна політика.

Рекомендована література:

1. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Загальна теорія політики: Навчальний посібник. / Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. — К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. — 226 с.
2. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Концептуальні основи теорії політики: Навчальний посібник. – К., 2008. – 307 с.
3. Алексеева Т.А. Современные политические теории. – М.: «Российская политическая энциклопедия» (РОССПЭН), 2007. – 479 с.
4. Дегтярев А.А. Основы политической теории – М.: ЮЮНИТИ-ДАНА, 2010. – 434 с.

5. Теория политики: Учебное пособие / Под ред. Б. А. Исаева. – СПб.: Питер, 2008. – 464 с.
6. Мухаев Р.Т. Теория политики: ученик для студентов вузов / Мухаев Рашид Газитдинович. – М.: ЮЮНИТИ-ДАНА, 2009. – 623 с.
7. Ирхин Ю.В., Зотов В.Д., Зотова Л.В. Политология: Учебник. – М.: Юрист, 2009. – 511 с.
8. Авксентьева Т.Г., Бакіров В. С., Герасіна Л. М., Довбня О. М., Калиновський В. Б., Литвиненко О. В. Порівняльна політика. Основні політичні системи сучасного світу / Харківський національний ун-т ім. В.Н.Каразіна / Віль Савбанович Бакіров (ред.), Микола Іванович Сазонов (ред.). — Х., 2008. — 576 с.

Практичне заняття 3, 4

Тема: Політична влада: сутність, форми та роль у функціонуванні суспільства (4 год.)

Питання для обговорення:

1. Основні концепції політичної влади.
2. Форми прояву влади.
3. Структура влади.
4. Суб'єкти влади як носії влади.
5. Ресурси влади.
6. Поняття легітимності та принцип поділу влади.

Теми рефератів, есе, повідомлень:

1. Концепції політичної влади: історичний аспект.
2. Мораль і політична влада.
3. Криза влади і трансформація владних відносин.

Основні поняття і категорії: влада, політична влада, державна влада, типи влади, концепції влади, принципи влади, суб'єкти влади, об'єкти влади, владні відносини.

Рекомендована література:

1. Декларація про державний суверенітет України. Прийнята Верховною Радою Української РСР 16 липня 1990 року. Розділи II, III.
2. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. Статті 5, 6, 7.

3. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Загальна теорія політики: Навчальний посібник. / Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. — К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. — 226 с.
4. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Концептуальні основи теорії політики: Навчальний посібник. — К., 2008. — 307 с.
5. Алексеева Т.А. Современные политические теории. — М.: «Российская политическая энциклопедия» (РОССПЭН), 2007. — 479 с.
6. Дегтярев А.А. Основы политической теории — М.: ЮЮНИТИ-ДАНА, 2010. — 434 с.
7. Теория политики: Учебное пособие / Под ред. Б. А. Исаева. — СПб.: Питер, 2008. — 464 с.
8. Мухаев Р.Т. Теория политики: учебник для студентов вузов / Мухаев Рашид Тазитдинович. — М.: ЮЮНИТИ-ДАНА, 2009. — 623 с.
9. Ирхин Ю.В., Зотов В.Д., Зотова Л.В. Политология: Учебник. — М.: Юристъ, 2009. — 511 с.
10. Авксентьева Т.Г., Бакіров В. С., Герасіна Л. М., Довбня О. М., Калиновський В. Б., Литвиненко О. В. Порівняльна політика. Основні політичні системи сучасного світу / Харківський національний ун-т ім. В.Н.Каразіна / Віль Савбанович Бакіров (ред.), Микола Іванович Сазонов (ред.). — Х., 2008. — 576 с.

Практичне заняття 5, 6

Тема: Політична еліта та політична влада (4 год.)

Питання для обговорення:

1. Класичні теорії еліт (В.Парето, Г.Моска, Р.Міхельс, В.Липинський, Д.Донцов).
2. Політична еліта в структурах влади.
3. Еліта в демократичному суспільстві.

Теми рефератів, есе, повідомлень:

1. В.Липинський про роль провідної верстви. “Національна аристократія”.
2. Сутність “залізного закону олігархії” і специфіка його прояву в Україні.

***Основні поняття і категорії:* еліта, елітаризм, аристократія, олігархія, панівна верства, маси, натовп, циркуляція еліт, “залізний закон олігархії”.**

Рекомендована література:

1. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Загальна теорія політики: Навчальний посібник. / Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. — К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. — 226 с.
2. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Концептуальні основи теорії політики: Навчальний посібник. — К., 2008. — 307 с.
3. Алексеева Т.А. Современные политические теории. — М.: «Российская политическая энциклопедия» (РОССПЭН), 2007. — 479 с.
4. Дегтярев А.А. Основы политической теории — М.: ЮЮНИТИ-ДАНА, 2010. — 434 с.
5. Теория политики: Учебное пособие / Под ред. Б. А. Исаева. — СПб.: Питер, 2008. — 464 с.
6. Мухаев Р.Т. Теория политики: учебник для студентов вузов / Мухаев Рашид Тазитдинович. — М.: ЮЮНИТИ-ДАНА, 2009. — 623 с.
7. Ирхин Ю.В., Зотов В.Д., Зотова Л.В. Политология: Учебник. — М.: Юрист, 2009. — 511 с.
8. Авксентьева Т.Г., Бакіров В. С., Герасіна Л. М., Довбня О. М., Калиновський В. Б., Литвиненко О. В. Порівняльна політика. Основні політичні системи сучасного світу / Харківський національний ун-т ім. В.Н.Каразіна / Віль Савбанович Бакіров (ред.), Микола Іванович Сазонов (ред.). — Х., 2008. — 576 с.
9. Рябов С. Державна влада: проблеми авторитету та легітимності. — К., 1996.
10. Шаповал В.Н. Президент у механізмі здійснення державної влади. — К., 1995.
11. Энтин Л.М. Разделение властей: опыт современного государства. — М., 1996.

Практичне заняття 7**Тема: Політичне лідерство (2 год.)****Питання для обговорення:**

1. Лідерство як соціальний феномен.
2. Основні концепції політичного лідерства (теорія рис, ситуаційна теорія конститuentів, психологічна концепція, інтерактивний аналіз).
3. Політичне лідерство в Україні.

Теми рефератів, есе, повідомлень:

1. Політичне лідерство в тоталітарних і демократичних державах.
2. Проблеми формування політичних лідерів в Україні.

3. Формування іміджу політичних лідерів і організацій.
4. Імідж політичного лідера і його складові.

Основні поняття і категорії: політичне лідерство, формальний лідер, неформальний лідер, технологія лідерства, політичний імідж, політичний авторитет, політичний імідж, культ особи.

Рекомендована література:

1. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Загальна теорія політики: Навчальний посібник. / Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. — К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. — 226 с.
2. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Концептуальні основи теорії політики: Навчальний посібник. — К., 2008. — 307 с.
3. Алексеева Т.А. Современные политические теории. — М.: «Российская политическая энциклопедия» (РОССПЭН), 2007. — 479 с.
4. Дегтярев А.А. Основы политической теории — М.: ЮЮНИТИ-ДАНА, 2010. — 434 с.
5. Теория политики: Учебное пособие / Под ред. Б. А. Исаева. — СПб.: Питер, 2008. — 464 с.
6. Мухаев Р.Т. Теория политики: учебник для студентов вузов / Мухаев Рашид Тазитдинович. — М.: ЮЮНИТИ-ДАНА, 2009. — 623 с.
7. Ирхин Ю.В., Зотов В.Д., Зотова Л.В. Политология: Учебник. — М.: Юристъ, 2009. — 511 с.
8. Авксентьева Т.Г., Бакіров В. С., Герасіна Л. М., Довбня О. М., Калиновський В. Б., Литвиненко О. В. Порівняльна політика. Основні політичні системи сучасного світу / Харківський національний ун-т ім. В.Н.Каразіна / Віль Савбанович Бакіров (ред.), Микола Іванович Сазонов (ред.). — Х., 2008. — 576 с.

Практичне заняття 8**Тема: Політична опозиція (2 год.)****Питання для обговорення:**

1. Принципи формування та діяльності опозиції.
2. Типи, форми і функції політичної опозиції.
3. Взаємодія опозиції і влади в Україні.

Теми рефератів і повідомлень:

1. Типи опозиції в Україні: консервативна, екстремістська, демократична.
2. Громадянська компетентність опозиції і влади.

Основні поняття і категорії: опозиція, опір, бунт, протистояння, політична влада, державна влада, суб'єкти влади, системна опозиція, опозиційність.

Рекомендована література:

1. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Загальна теорія політики: Навчальний посібник. / Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. — К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. — 226 с.
2. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Концептуальні основи теорії політики: Навчальний посібник. — К., 2008. — 307 с.
3. Алексеева Т.А. Современные политические теории. — М.: «Российская политическая энциклопедия» (РОССПЭН), 2007. — 479 с.
4. Дегтярев А.А. Основы политической теории — М.: ЮЮНИТИ-ДАНА, 2010. — 434 с.
5. Теория политики: Учебное пособие / Под ред. Б. А. Исаева. — СПб.: Питер, 2008. — 464 с.
6. Мухаев Р.Т. Теория политики: ученик для студентов вузов / Мухаев Рашид Тазитдинович. — М.: ЮЮНИТИ-ДАНА, 2009. — 623 с.
7. Ирхин Ю.В., Зотов В.Д., Зотова Л.В. Политология: Учебник. — М.: Юристъ, 2009. — 511 с.
8. Авксентьева Т.Г., Бакіров В. С., Герасіна Л. М., Довбня О. М., Калиновський В. Б., Литвиненко О. В. Порівняльна політика. Основні політичні системи сучасного світу / Харківський національний ун-т ім. В.Н.Каразіна / Віль Савбанович Бакіров (ред.), Микола Іванович Сазонов (ред.). — Х., 2008. — 576 с.

Практичне заняття 9**Тема: Поняття і структура політичної системи (2 год.)***Питання для обговорення:*

1. Сутність та основні компоненти політичної системи.
2. Моделі політичної системи Д.Істона і Г.Алмонда.
3. Функції політичної системи.
4. Особливості формування політичної системи в Україні.

Теми рефератів і повідомлень:

1. Роль Конституції у визначенні політичної системи.
2. Місце громадської думки в політичній системі.
3. Конституція України про політичну систему.

Основні поняття і категорії: система, політична система, структура політичної системи, політичні інститути, політичні принципи та норми, політична організація, політичні відносини, політична свідомість, політична культура, політичний режим, політичний плюралізм.

Рекомендована література:

1. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Загальна теорія політики: Навчальний посібник. / Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. — К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. — 226 с.
2. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Концептуальні основи теорії політики: Навчальний посібник. — К., 2008. — 307 с.
3. Алексеева Т.А. Современные политические теории. — М.: «Российская политическая энциклопедия» (РОССПЭН), 2007. — 479 с.
4. Дегтярев А.А. Основы политической теории — М.: ЮЮНИТИ-ДАНА, 2010. — 434 с.
5. Теория политики: Учебное пособие / Под ред. Б. А. Исаева. — СПб.: Питер, 2008. — 464 с.
6. Мухаев Р.Т. Теория политики: ученик для студентов вузов / Мухаев Рашид Тазитдинович. — М.: ЮЮНИТИ-ДАНА, 2009. — 623 с.
7. Ирхин Ю.В., Зотов В.Д., Зотова Л.В. Политология: Учебник. — М.: Юристъ, 2009. — 511 с.
8. Авксентьева Т.Г., Бакіров В. С., Герасіна Л. М., Довбня О. М., Калиновський В. Б., Литвиненко О. В. Порівняльна політика. Основні політичні системи сучасного світу / Харківський національний ун-т ім. В.Н.Каразіна / Віль Савбанович Бакіров (ред.), Микола Іванович Сазонов (ред.). — Х., 2008. — 576 с.

Практичне заняття 10

Тема: Основні типології політичних систем (2 год.)

Питання для обговорення:

1. Загальні підходи та характеристики типологій політичних систем.
2. Основні типи політичних режимів: тоталітарні, авторитарні, демократичні. Динаміка політичних режимів.
3. Принципи виборчого права та демократичної організації виборів. Типи виборчих систем.
4. Технології організації та проведення виборів.

5. Трансформація політичної системи України.

Теми рефератів і повідомлень:

1. Типологія політичних систем Г.Алмонда.
2. Вибори як інструмент політичного маніпулювання та переходу до демократії.
3. Інформаційно-аналітичне супроводження виборчої кампанії.
4. Моніторинг виборчих (президентські (2010 р.) і парламентські (2006/2007 рр.) вибори) кампаній в Україні.
5. Рейтинг кандидатів. Ефективність пропагандистського впливу.

Основні поняття і категорії: *суспільно-економічна формація; політичний режим; модельні характеристики, формаційні політичні системи, режимні політичні системи, тоталітарний, авторитарний, демократичний режими, плюралізм, диктатура, тиранія, деспотія, інтеграційні (цивілізаційні) політичні системи, вибори, функції виборів, виборче право, демократична організація виборів, політичне маніпулювання, виборчі системи, мажоритарна виборча система, пропорційна виборча система, змішана і консенсусна виборчі системи, куріальна виборча система, виборча технологія, виборча кампанія, агітаційна кампанія, голосування, інформаційно-аналітичне супроводження виборчої кампанії, моніторинг виборчої кампанії, рейтинг кандидатів, пропагандистський вплив.*

Рекомендована література:

1. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Загальна теорія політики: Навчальний посібник. / Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. — К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. — 226 с.
2. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Концептуальні основи теорії політики: Навчальний посібник. — К., 2008. — 307 с.
3. Алексеева Т.А. Современные политические теории. — М.: «Российская политическая энциклопедия» (РОССПЭН), 2007. — 479 с.
4. Дегтярев А.А. Основы политической теории — М.: ЮЮНИТИ-ДАНА, 2010. — 434 с.
5. Теория политики: Учебное пособие / Под ред. Б. А. Исаева. — СПб.: Питер, 2008. — 464 с.
6. Мухаев Р.Т. Теория политики: учебник для студентов вузов / Мухаев Рашид Тазитдинович. — М.: ЮЮНИТИ-ДАНА, 2009. — 623 с.

7. Ирхин Ю.В., Зотов В.Д., Зотова Л.В. Политология: Учебник. – М.: Юристъ, 2009. – 511 с.
8. Авксентьєва Т.Г., Бакіров В. С., Герасіна Л. М., Довбня О. М., Калиновський В. Б., Литвиненко О. В. Порівняльна політика. Основні політичні системи сучасного світу / Харківський національний ун-т ім. В.Н.Каразіна / Віль Савбанович Бакіров (ред.), Микола Іванович Сазонов (ред.). — Х., 2008. — 576 с.

Практичне заняття 11

Тема: Держава в політичній системі суспільства (2 год.)

Питання для обговорення:

1. Держава як політичний інститут, її ознаки, риси та функції.
2. Державна влада й органи управління державою.
3. Система державної влади в Україні.

Теми рефератів, есе, повідомлень:

1. Теорії виникнення держави.
2. Місце людини в державі.
3. Система державної влади в Україні.

Основні поняття і категорії: держава, політичний інститут, теорії виникнення держави, патріархальна теорія, теорія суспільного договору, теорія підкорення, психологічна теорія, марксистська теорія, форми правління, абсолютна монархія, конституційна монархія, дуалістична монархія, республіка, унітарна, федеративна та конфедеративна держави, державна влада, принцип розподілу влади, конституція.

Рекомендована література:

1. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Загальна теорія політики: Навчальний посібник. / Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. — К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. — 226 с.
2. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Концептуальні основи теорії політики: Навчальний посібник. – К., 2008. – 307 с.
3. Алексеева Т.А. Современные политические теории. – М.: «Российская политическая энциклопедия» (РОССПЭН), 2007. – 479 с.
4. Дегтярев А.А. Основы политической теории – М.: ЮЮНИТИ-ДАНА, 2010. – 434 с.
5. Теория политики: Учебное пособие / Под ред. Б. А. Исаева. – СПб.: Питер, 2008. – 464 с.

6. Мухаев Р.Т. Теория политики: учебник для студентов вузов / Мухаев Рашид Тазитдинович. – М.: ЮЮНИТИ-ДАНА, 2009. – 623 с.
7. Ирхин Ю.В., Зотов В.Д., Зотова Л.В. Политология: Учебник. – М.: Юрист, 2009. – 511 с.
8. Авксентьева Т.Г., Бакіров В. С., Герасіна Л. М., Довбня О. М., Калиновський В. Б., Литвиненко О. В. Порівняльна політика. Основні політичні системи сучасного світу / Харківський національний ун-т ім. В.Н.Каразіна / Віль Савбанович Бакіров (ред.), Микола Іванович Сазонов (ред.). — Х., 2008. — 576 с.
9. Донцов Д. Історія розвитку української державної ідеї. – К., 1991.
10. Конституційні акти України 1917–1920. Невідомі Конституції України. – К., 1992.

Практичне заняття 12

Тема: Громадянське суспільство і держава (2 год.)

Питання для обговорення:

1. Ознаки, функції та атрибути громадянського суспільства.
2. Моделі громадянського суспільства.
3. Розвиток громадянського суспільства в незалежній Україні.

Теми рефератів, есе, повідомлень:

1. Громадянське суспільство як ключове поняття посткомуністичної трансформації.
2. Громадянське суспільство як умова свободи й демократії.
3. Відновлення громадянського суспільства в Україні на рубежі 80-х – 90-х років.
4. Перші громадські (неформальні) організації в Україні.

Основні поняття і категорії: громадянське суспільство, моделі громадянського суспільства, громадські організації, громадянські права, свобода, демократія.

Рекомендована література:

1. Тихомирова Є.Б. Держава та громадянське суспільство в ідеології сучасного глобалізму та альтерглобалізму // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И.Вернадского. – Серия „Политические науки”. – Том 17 (56). – С.64-72.
2. Бебик В.М. Основи теоретичної і практичної політології. – К., 1994.
3. Вебер М. Политика как призвание и профессия // Избр. произв. – М., 1990.

4. Політологічний енциклопедичний словник. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К., 1997.
5. Сучасна політична філософія: Антологія / Упоряд. Янош Кіш. Пер. з англ. – К., 1998.
6. Сучасна українська політика: Політики і політологи про неї / Редколегія: М.І. Михальченко, Ф.М. Рудич. – К., 1999.
7. Конституція України. – К., 1996.
8. Арато Е., Коен ДЖ.. Відродження, занепад і реконструкція концепції громадянського суспільства // ПД. – 1996. – №1.
9. Габермас Ю. Структурні перетворення в сфері відкритості: дослідження категорії громадянське суспільство. Перекл. з нім. – Львів, 2000.
10. М.Грушевський. Початки громадянства. Відень-прага, 1921.
11. Громадянське суспільство. Часопис "І" – 2001. – №21. // <http://www.ji-magazine.lviv.ua>
12. Дж.Кін. Громадянське суспільство. Старі образи, нове бачення. К., 2000.
13. Колодій А.Ф. На шляху до громадянського суспільства. Соціальна й політична трансформація в Україні.- Монографія. Л., 2000.
14. А.Токвіль. Про демократію в Америці. – К., 1999.
15. Кремень В., Ткаченко В. Україна: шлях до себе. Проблеми суспільної трансформації. Розділ III. Глава I.– К., 1998.

Практичне заняття 13

Тема: ЗМІ в політичній системі суспільства (2 год.)

Питання для обговорення:

1. Поняття та функції політичних комунікацій. ЗМІ як один з найважливіших інститутів суспільства.
2. Вплив ЗМІ на політичну психологію людини. Основні канали і особливості політичного впливу ЗМІ.
3. Специфіка функціонування ЗМІ в українському суспільстві.

Теми рефератів, есе, повідомлень:

1. Роль комунікації у політиці.
2. Засоби масової інформації і процеси демократизації суспільства.
3. Форми та методи впливу ЗМІ на політичні рішення.
4. Взаємовідносини політики, ЗМІ та влади.
5. Українське законодавство про засоби масової інформації.
6. Політичний вплив ЗМІ на громадську думку.
7. Вплив ЗМІ на інформаційний процес.

8. Пліуралізм ЗМІ.
9. Контроль за ЗМІ.
10. Зв'язок ЗМІ з тіньовими й олігархічними структурами.
11. Місцеві владні структури й рівненські ЗМІ.

Основні поняття і категорії: засоби масової інформації, засоби масової комунікації, політичні комунікації, громадська думка, інформаційний процес, розповсюдження інформації, політичний вплив ЗМІ, політичне маніпулювання, соціальні міфи, радіо, телебачення, преса, нова інформаційна ситуація, “четверта гілка влади”, “теледемократія”, спостережні ради, Національна рада, “дозована” критика, зв'язок ЗМІ з тіньовими й олігархічними структурами.

Рекомендована література:

1. Мас-медіа України: Довідник. – К., 1995.
2. Бебик В.М., Сидоренко О.І. Засоби масової інформації посткомуністичної України. – К., 1996.
3. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Загальна теорія політики: Навчальний посібник. / Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. — К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. — 226 с.
4. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Концептуальні основи теорії політики: Навчальний посібник. – К., 2008. – 307 с.
5. Ярош Б.О., Ярош О.Б. Загальна теорія політики: Навч. посіб. – Луцьк: РВВ “Вежа”, 2005. – 240 с.
6. Політологія: історія та методологія / За ред. Ф.М.Кирилюка. – К., 2000.
7. Шляхтун П.П. Політологія. – К., 2002.
8. Політологічний енциклопедичний словник. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К, 1997.
9. Горбулін В. та ін. Сучасні інформаційні технології та системи // Стратегія. Перспектива. – 2000. – № 1 – 2.
10. Костенко С. Мас-медіа у виборах // Політична думка. – 1999. – № 17.
11. Кравченко В. Інформаційна політика. Розставимо акценти // Віче. – 1996. – № 8.
12. Литвиненко О. Інформаційна безпека – складова національного суверенітету // Політика і час. – 1997. – № 4.
13. Поздняков А. Информационная война за влияние в мире и политическая власть // Власть. – 2000. – № 10.
14. Почепцов Г. Проблеми мас-медіа // Політична думка. – 1994. – № 1.
15. Почепцов Г. Теорія комунікації. – К., 1996.
16. Тихомирова Є.Б. Комунікації з громадськістю в міжнародному середовищі: структура, цілі та завдання Актуальні проблеми

- міжнародних відно-син: Збірник наукових праць. – Вип. 34. Част. 2. – К.: Київський національний університет імені Т. Шевченка, 2002. – С. 70 – 77.
17. Тихомирова Є.Б. Лобізм як складова міжнародного PR Політичний менеджмент. – 2005. – №1 (10). – С. 143-151.
 18. Українські мас-медіа та свобода інформації // Політична думка. – 1994. – № 4.

Практичне заняття 14,15

Тема: Політичні партії в політичній системі суспільства (4 год.)

Питання для обговорення:

1. Історичні форми партій.
2. Програмні засади, стратегія і тактика політичних партій.
3. Сучасні тенденції у розвитку політичних партій і рухів.
4. Політичний спект Європейського парламенту.
5. Проблеми розвитку багатопартійної системи в Україні.

Теми рефератів, есе, повідомлень:

1. Етапи становлення та розвитку суспільно-політичних рухів.
2. Політичні партії і об'єднання в Україні: історія і сучасність.
3. Конституція України про свободу та умови об'єднання громадян у політичні партії.
4. Історія виникнення і розвиток суспільно-політичних рухів.
5. Альтернативні рухи в сучасному суспільному житті.
6. Історія утворення і становлення політичних партій.
7. Сучасні політичні партії і проблеми їх класифікації.
8. Утворення і становлення перших українських партій.
9. Національні партії в роки української революції 1917 – 1921 рр.
10. Західноукраїнські партії у 20–30-х роках ХХ століття.
11. Процес становлення багатопартійності в незалежній Україні.

Основні поняття і категорії: громадське об'єднання, політичні об'єднання, громадсько-політична організація, рух, суспільно-політичні рухи, клуби, партія, політична партія, стратегія і тактика політичних партій, багатопартійність, партійна система.

Рекомендована література:

1. Крамаревський О. Політичні партії і організації України: Довідник. – К., 1999.
2. Бебик В.М. Основи теоретичної і практичної політології. – К., 1994.

© Т.Ф.Герасимчук, 2021 р.

3. Гаджиев К.С. Введение в политическую науку. – М., 2000.
4. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Загальна теорія політики: Навчальний посібник. / Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. — К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. — 226 с.
5. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Концептуальні основи теорії політики: Навчальний посібник. – К., 2008. – 307 с.
6. Зеркин Д.П. Основы политологии: Курс лекций. – Ростов - на - Дону, 1997.
7. Троян С.С. Вступ до теорії політики: Навчальний посібник. – К.: НМЦВО, 2005. – 250 с.
8. Ярош Б.О., Ярош О.Б. Загальна теорія політики: Навч. посіб. – Луцьк: РВВ “Вежа” Волинського державного ун-ту ім. Лесі Українки, 2005. – 240 с.
9. Політологія / За ред. І.С.Дзюбка та ін. – К., 2000.
10. Політологія / За ред. О.В. Бабкіної, В.П. Горбатенка. – К., 2001.
11. Політологія / за ред. М. Сазонова. – Харків, 2000.
12. Політологія / За ред. О.І. Семківа. – Львів, 1994.
13. Політологія: історія та методологія / За ред. Ф.М.Кирилюка. – К., 2000.
14. Шляхтун П.П. Політологія. – К., 2002.
15. Вебер М. Политика как призвание и профессия // Избр. произв. – М., 1990.
16. Політологічний енциклопедичний словник. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К, 1997.
17. Бебик В.М. Основы теоретической та практической политологии. Підручник. – К., 1994.
18. Бекназар-Юзбашев Т.В. Партия в буржуазных политико-правовых учениях. – М., 1988.
19. Білоус А. Політичні об'єднання України. – К., 1993.
20. Гарань О.В. Убити дракона /З історії Руху та нових партій України. – К., 1993.
21. Ковальчук І.А. Історіографія становлення та діяльності українських політичних партій початку століття //Наукові праці з питань політичної історії. – К., 1992. – Випуск 172.
22. Кузьо Т. Багатопартійна система в Україні //Політологічні читання. – 1993. – № 1.
23. Рябов С.Г., Томенко М.В. Основы теории политики. – К.: Тандем, 1996.
24. Касьянов Т. Українська інтелігенція на рубежі XIX–XX століть. – К., 1993.
25. Курас І.Ф. Урок історії. – К., 1987.
26. Орехов В. До питання про розстановку політичних сил у Республіці Крим // Політологічні читання. – 1993. – № 1.
27. Політичні партії на Україні (1905–1925 рр.) //Наукові праці з питань політичної історії. – К., 1992. – Випуск 172.

28. Політичні структури та процеси в сучасній Україні. Політологічний аналіз. Редкол. Ф.Н.Рудич (відпов. редактор). – К.: Наукова думка, 1995.
29. Слюсаренко А., Томенко М. Спроба класифікації політичних партій України // Політологічні читання. – 1992. – № 1.
30. Багатопартійна українська держава на початку ХХ ст. – К., 1992.

Практичне заняття 16, 17

Тема: Політика й ідеологія. Суспільно-політичні доктрини сучасності (4 год.)

Питання для обговорення:

1. Сутність, структура та функції політичної ідеології.
2. Ідеологічні течії у сучасному світі: загальна характеристика й основні риси (лібералізм і неолібералізм, консерватизм і неоконсерватизм, радикалізм, соціал-демократизм, марксизм, анархізм, фашизм, неофашизм, клерикалізм).
3. Політична ідеологія в житті сучасної України.

Теми рефератів, есе, повідомлень:

1. Зародження і розвиток лібералізму в Україні.
2. Особливості виникнення і розвитку комуністичного руху в Україні.
3. Український націонал-комунізм.
4. Соціал-демократизм в теорії і практиці політичного життя українського суспільства.
5. Активізація клерикальної ідеології в Україні.

Основні поняття і категорії: політична ідеологія, ідеологічні течії, лібералізм, неолібералізм, консерватизм, неоконсерватизм, соціал-демократизм, фашизм, неофашизм, комунізм, неоконунізм, марксистська ідеологія, неомарксизм, націоналізм, імперіовінізм, інтернаціоналізм.

Рекомендована література:

1. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Загальна теорія політики: Навчальний посібник. / Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. — К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. — 226 с.
2. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Концептуальні основи теорії політики: Навчальний посібник. – К., 2008. – 307 с.
3. Алексеева Т.А. Современные политические теории. – М.: «Российская политическая энциклопедия» (РОССПЭН), 2007. – 479 с.
4. Дегтярев А.А. Основы политической теории – М.: ЮЮНИТИ-ДАНА, 2010. – 434 с.

5. Теория политики: Учебное пособие / Под ред. Б. А. Исаева. – СПб.: Питер, 2008. – 464 с.
6. Мухаев Р.Т. Теория политики: учебник для студентов вузов / Мухаев Рашид Тагитдинович. – М.: ЮЮНИТИ-ДАНА, 2009. – 623 с.
7. Ирхин Ю.В., Зотов В.Д., Зотова Л.В. Политология: Учебник. – М.: Юристъ, 2009. – 511 с.
8. Авксентьева Т.Г., Бакіров В. С., Герасіна Л. М., Довбня О. М., Калиновський В. Б., Литвиненко О. В. Порівняльна політика. Основні політичні системи сучасного світу / Харківський національний ун-т ім. В.Н.Каразіна / Віль Савбанович Бакіров (ред.), Микола Іванович Сазонов (ред.). — Х., 2008. — 576 с.
9. Лісовий В. Націоналізм // Політологічні читання. – 1993. – № 1. – С. 303-304.
10. Лисяк-Рудницький. Історичні есе. – К., 1994. – Випуск І. – Т. 1, 2.
11. Маддісон В. Політична думка представників буржуазного лібералізму та елітаристських теорій (XVIII–поч. XX ст.) // Історія розвитку політичної думки: Курс лекцій. – К., 1996.
12. Сміт Е.Д. Сепаратизм і мультинаціоналізм // Сміт Е.Д. Національна ідентичність. – К., 1994. – Розділ 6. – С. 130-149.
13. Червак Б. Націоналізм проти фашизму // Українське слово, 1994, 8 вересня.
14. Якушик В.М. Социал-реформизм в современном мире: идеология и политика. – К., 1990.

Практичне заняття 18

Тема: Політична культура (2 год.)

Питання для обговорення:

1. Політологічні концепції політичної культури.
2. Концепція громадянської культури.
3. Політична культура як чинник формування національно-патріотичних якостей громадян України.

Теми рефератів, есе, повідомлень:

1. Від конфронтаційної моделі політичної культури до демократичної.
2. Тоталітарна та демократична політична свідомість.
3. Сучасна політика уряду України в галузі культури та культурного будівництва.

Основні поняття і категорії: політична культура, громадянська культура, типи політичних культур, стереоти тоталітарного мислення, політична культура українського народу, демократична політична культура, культура спілкування.

Рекомендована література:

1. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Загальна теорія політики: Навчальний посібник. / Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. — К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. — 226 с.
2. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Концептуальні основи теорії політики: Навчальний посібник. — К., 2008. — 307 с.
3. Алексеева Т.А. Современные политические теории. — М.: «Российская политическая энциклопедия» (РОССПЭН), 2007. — 479 с.
4. Дегтярев А.А. Основы политической теории — М.: ЮЮНИТИ-ДАНА, 2010. — 434 с.
5. Теория политики: Учебное пособие / Под ред. Б. А. Исаева. — СПб.: Питер, 2008. — 464 с.
6. Мухаев Р.Т. Теория политики: учебник для студентов вузов / Мухаев Рашид Газитдинович. — М.: ЮЮНИТИ-ДАНА, 2009. — 623 с.
7. Ирхин Ю.В., Зотов В.Д., Зотова Л.В. Политология: Учебник. — М.: Юристъ, 2009. — 511 с.
8. Авксентьева Т.Г., Бакіров В. С., Герасіна Л. М., Довбня О. М., Калиновський В. Б., Литвиненко О. В. Порівняльна політика. Основні політичні системи сучасного світу / Харківський національний ун-т ім. В.Н.Каразіна / Віль Савбанович Бакіров (ред.), Микола Іванович Сазонов (ред.). — Х., 2008. — 576 с.

Практичне заняття 19

Тема: Політична свідомість (2 год.)

Питання для обговорення:

1. Політична свідомість та фактори її формування.
2. Політична психологія. Роль емоцій, почуттів у політиці.
3. Проблеми формування політичної свідомості в сучасній Україні.

Теми рефератів, есе, повідомлень:

1. Політична свідомість як фактор політичної поведінки.

2. Провідна роль національної свідомості у самоідентифікації політичного українського етносу.
3. Руйнування національної свідомості українського етносу в часи його колоніального стану.
4. Мовний аспект формування національної свідомості.

***Основні поняття і категорії:** політична свідомість, ідейне життя суспільства, буденна і теоретична свідомість, міфи, стереотипи, громадська думка, політична поведінка, національна свідомість, історична пам'ять народу, патріотизм, національна психологія, національна гордість.*

Рекомендована література:

1. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Загальна теорія політики: Навчальний посібник. / Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. — К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. — 226 с.
2. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Концептуальні основи теорії політики: Навчальний посібник. — К., 2008. — 307 с.
3. Алексеева Т.А. Современные политические теории. — М.: «Российская политическая энциклопедия» (РОССПЭН), 2007. — 479 с.
4. Дегтярев А.А. Основы политической теории — М.: ЮЮНИТИ-ДАНА, 2010. — 434 с.
5. Теория политики: Учебное пособие / Под ред. Б. А. Исаева. — СПб.: Питер, 2008. — 464 с.
6. Мухаев Р.Т. Теория политики: учебник для студентов вузов / Мухаев Рашид Тазитдинович. — М.: ЮЮНИТИ-ДАНА, 2009. — 623 с.
7. Ирхин Ю.В., Зотов В.Д., Зотова Л.В. Политология: Учебник. — М.: Юристъ, 2009. — 511 с.
8. Авксентьева Т.Г., Бакіров В. С., Герасіна Л. М., Довбня О. М., Калиновський В. Б., Литвиненко О. В. Порівняльна політика. Основні політичні системи сучасного світу / Харківський національний ун-т ім. В.Н.Каразіна / Віль Савбанович Бакіров (ред.), Микола Іванович Сазонов (ред.). — Х., 2008. — 576 с.

Практичне заняття 20

Тема: Політичні процеси в сучасному світі (2 год.)

Питання для обговорення:

1. Сутність, структура та основні стадії політичного процесу.
2. Об'єкти та суб'єкти політичного процесу.
3. Особливості розвитку політичних процесів у перехідних суспільствах і в Україні.

Теми рефератів, есе, повідомлень:

1. Основні теоретичні підходи до аналізу політичних процесів.
2. Процеси демократизації в незалежній Україні.
3. Європейський політичний процес і його специфіка.

Основні поняття і категорії: *політичний процес, політична діяльність, політичні рішення, політична ситуація, політична криза, політична кампанія, революція, реформа, повстання, бунт, заколот, абсентеїзм, конформізм, лобізм, політичне відчуження, політична пасивність, обструкція, екстремізм, політичний тероризм, джеррімендерінг, паблік рілейшнз.*

Рекомендована література:

1. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Загальна теорія політики: Навчальний посібник. / Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. — К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. — 226 с.
2. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Концептуальні основи теорії політики: Навчальний посібник. — К., 2008. — 307 с.
3. Алексеева Т.А. Современные политические теории. — М.: «Российская политическая энциклопедия» (РОССПЭН), 2007. — 479 с.
4. Дегтярев А.А. Основы политической теории — М.: ЮЮНИТИ-ДАНА, 2010. — 434 с.
5. Теория политики: Учебное пособие / Под ред. Б. А. Исаева. — СПб.: Питер, 2008. — 464 с.
6. Мухаев Р.Т. Теория политики: ученик для студентов вузов / Мухаев Рашид Газитдинович. — М.: ЮЮНИТИ-ДАНА, 2009. — 623 с.
7. Ирхин Ю.В., Зотов В.Д., Зотова Л.В. Политология: Учебник. — М.: Юристъ, 2009. — 511 с.
8. Авксентьева Т.Г., Бакіров В. С., Герасіна Л. М., Довбня О. М., Калиновський В. Б., Литвиненко О. В. Порівняльна політика. Основні політичні системи сучасного світу / Харківський національний ун-т ім. В.Н.Каразіна / Віль Савбанович Бакіров (ред.), Микола Іванович Сазонов (ред.). — Х., 2008. — 576 с.

Практичне заняття 21, 22**Тема: Політична поведінка та політична діяльність (4 год.)****Питання для обговорення:**

1. Політична діяльність як основний об'єкт практичної політології.
2. Маніпулятивний характер політики.
3. Технології політичного лобіювання.
4. Практичні рекомендації для фахівця-політолога.
5. Політолог чи політик: дискусія про майбутню професію.

Теми рефератів, есе, повідомлень:

1. Політична ситуація як об'єктивна умова політичної діяльності.
2. Суб'єктивно-психологічні фактори політичної діяльності в сучасній Україні.
3. Лобіювання та тиск на владу в сучасних реаліях українського суспільства.
4. Популізм як специфічна політична технологія.
5. Популізм в Україні.

Основні поняття і категорії: політична дія, політична поведінка, політична діяльність, абстенціонізм, абсентеїзм, політичне маніпулювання, масова політична поведінка, політичне лобіювання, технології політичного лобіювання, лобістська діяльність, популізм.

Рекомендована література:

1. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Загальна теорія політики: Навчальний посібник. / Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. — К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. — 226 с.
2. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Концептуальні основи теорії політики: Навчальний посібник. — К., 2008. — 307 с.
3. Алексеева Т.А. Современные политические теории. — М.: «Российская политическая энциклопедия» (РОССПЭН), 2007. — 479 с.
4. Дегтярев А.А. Основы политической теории — М.: ЮЮНИТИ-ДАНА, 2010. — 434 с.
5. Теория политики: Учебное пособие / Под ред. Б. А. Исаева. — СПб.: Питер, 2008. — 464 с.

6. Мухаев Р.Т. Теория политики: учебник для студентов вузов / Мухаев Рашид Газитдинович. – М.: ЮЮНИТИ-ДАНА, 2009. – 623 с.
7. Ирхин Ю.В., Зотов В.Д., Зотова Л.В. Политология: Учебник. – М.: Юристъ, 2009. – 511 с.
8. Авксентьева Т.Г., Бакіров В. С., Герасіна Л. М., Довбня О. М., Калиновський В. Б., Литвиненко О. В. Порівняльна політика. Основні політичні системи сучасного світу / Харківський національний ун-т ім. В.Н.Каразіна / Віль Савбанович Бакіров (ред.), Микола Іванович Сазонов (ред.). — Х., 2008. — 576 с.

Практичне заняття 23

Тема: Особа в політичному процесі (2 год.)

Питання для обговорення:

1. Участь особи в політичному житті.
2. Політична соціалізація.
3. Практика іміджмейкерства в політичних процесах України.
4. Групи тиску та їх вплив на політичний процес.

Теми рефератів, есе, повідомлень:

1. Формування іміджу політичних лідерів і організацій.
2. Технологічні аспекти іміджелогії.
3. Імідж політичного лідера і його складові.

Основні поняття і категорії: політичне життя, політична активність, політична соціалізація, політичний інтерес, політична участь, імідж, політичний імідж, іміджелогія, технологічні аспекти іміджелогії, іміджмейкерство.

Рекомендована література:

1. Андреев С.С. Политический авторитет и политическое лидерство //Соц.-полит. журнал. – 1993. – № 1-2.
2. Бебик В.М. Основы теоретической і практичної політології. – К., 1994.
3. Гаджиев К.С. Введение в политическую науку. – М., 2000.
4. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Загальна теорія політики: Навчальний посібник. / Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. — К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. — 226 с.
5. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Концептуальні основи теорії політики: Навчальний посібник. – К., 2008. – 307 с.

6. Троян С.С. Вступ до теорії політики: Навчальний посібник. – К.: НМЦВО, 2005. – 250 с.
7. Ярош Б.О., Ярош О.Б. Загальна теорія політики: Навч. посіб. – Луцьк: РВВ “Вежа” Волинського державного ун-ту ім. Лесі Українки, 2005. – 240 с.
8. Політологія / За ред. І.С.Дзюбка та ін. – К., 2000.
9. Політологія / За ред. О.В. Бабкіної, В.П. Горбатенка. – К., 2001.
10. Політологія / за ред. М. Сазонова. – Харків, 2000.
11. Політологія: історія та методологія / За ред. Ф.М.Кирилюка. – К., 2000.
12. Шляхтун П.П. Політологія. – К., 2002.
13. Вебер М. Политика как призвание и профессия // Избр. произв. – М., 1990.
14. Політологічний енциклопедичний словник. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К, 1997.
15. Комарова Э.И. Личность как субъект и объект социального развития // Соц.-полит. журнал. – 1992. – № 4-5.
16. Лазоренко Е.В. Личность или нация //Полис. – 1993. – № 4.
17. Личность как субъект политики. – Казань, 1991.
18. Мясников О.Г. Субъекты политики // Соц.-полит. журнал. – 1993. – № 5-6.
19. Рябов С. Державна влада: проблеми авторитету та легітимності. – К., 1996.
20. Сучасна політична філософія: Антологія / Упоряд. Янош Кіш. Пер. з англ. – К., 1998.
21. Сучасна українська політика: Політики і політологи про неї / Редколегія: М.І. Михальченко, Ф.М. Рудич. – К., 1999.
22. Человек в системе политических отношений. Курс лекций по политологии. – М., 1990.
23. Человек и общество // Социально-политический журнал. – 1993. – № 3.

Практичне заняття 24, 25

Тема: Політичні рішення (4 год.)

Питання для обговорення:

1. Класифікація політичних рішень.
2. Теорії прийняття і реалізації політичних рішень.
3. Технології прийняття політичних рішень.
4. Політичні рішення та лобістські групи.
5. Ефективність політичних рішень.

Теми рефератів, есе, повідомлень:

1. Прийняття політичних рішень в сучасній Україні.
2. Лобіювання та тиск на владу при прийнятті політичних рішень.

3. Схема прийняття політичного рішення.

Основні поняття і категорії: політичні рішення, суб'єктивно-психологічні фактори політичної діяльності, політичне маніпулювання, лобістські групи, політичне лобіювання, технології політичного лобіювання, лобістська діяльність, формальна, змагальна, колегіальна технології прийняття рішень, легітимність, компетентність, моральність, компромісність.

Рекомендована література:

1. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Загальна теорія політики: Навчальний посібник. / Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. — К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. — 226 с.
2. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Концептуальні основи теорії політики: Навчальний посібник. — К., 2008. — 307 с.
3. Політологія: підручник / за ред. М. П. Требіна. — Х. : Право, 2013. — 416 с.
4. Авксентьєва Т.Г., Бакіров В. С., Герасіна Л. М., Довбня О. М., Калиновський В. Б., Литвиненко О. В. Порівняльна політика. Основні політичні системи сучасного світу / Харківський національний ун-т ім. В.Н.Каразіна / Віль Савбанович Бакіров (ред.), Микола Іванович Сазонов (ред.). — Х., 2008. — 576 с.
5. Алаєв Л.Б., Ахмедов В.М., Беккин Р.И., Белокреницкий В.Я., Володин А.Г. Политические системы и политические культуры Востока / Московский гос. ин-т международных отношений (ун-т) МИД России / Алексей Дмитриевич Воскресенский (ред.). — Изд. 2-е, перераб. и доп. — М. : АСТ, 2007. — 830с.
6. Алексеева Т.А. Современные политические теории. — М.: «Российская политическая энциклопедия» (РОССПЭН), 2007. — 479 с.
7. Аляєв Г. Є. Політологія: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Г. Є. Аляєв. — Вид. 2-ге. — Полтава: АСМІ, 2011. — 312 с.
8. Арндт Х. Джерела тоталітаризму: спільний видавничий проект телеканалу "1+1" та видавництва "Дух і літера" / Х. Арндт ; пер. з англ. В. Верлока, Д. Горчаков. - К. : Дух і літера, 2002. - 575 с.
9. Арндт Х. Джерела тоталітаризму: спільний видавничий проект телеканалу "1+1" та видавництва "Дух і літера" / Х. Арндт ; пер. з англ. В. Верлока, Д. Горчаков. - 2-ге вид. - К. : Дух і літера, 2005. - 584 с.
10. Аркуша О.Г. Політична система для України: історичний досвід і виклики сучасності: наук. вид. / О.Г. Аркуша, С.О. Біла, В.Ф. Верстюк, С.І. Віднянський, Є.І. Головаха, В.М. Горобець ; Ін-т історії України

НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І.Ф.Кураса. — К.: Ніка-Центр, 2008. — 988 с.

11. Бжезінський З. Велика Шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи / Олена Фешовець (пер.з англ.). — Л. ; Івано-Франківськ, 2000. — 236 с.
12. Бжезінський Ф. Україна у геостратегічному контексті / Пер. з англ. А. Іщенко. — К.: ВД „Києво-Могилянська академія”, 2006. — 101 с.

Практичне заняття 26

Тема: Групи інтересів у політичному процесі (2 год.)

Питання для обговорення:

1. Групи інтересів у політичному процесі як засіб компенсації та контролю. Типологія груп інтересів та груп тиску.
2. Лобізм. Технології політичного лобювання.
3. Методи та ресурси тиску на структури влади груп інтересів.

Теми рефератів, есе, повідомлень:

1. Політико-правове забезпечення лобістської діяльності.
2. Лобювання та тиск на владу в сучасних реаліях українського суспільства.

Основні поняття і категорії: *групи інтересів, групи тиску, лобізм, політичне лобювання.*

Рекомендована література:

1. Бебик В.М. Основи теоретичної і практичної політології. — К., 1994.
2. Бодуен Ж. Вступ до політології. — К., 1995.
3. Гаджиев К.С. Введение в политическую науку. — М., 2000.
4. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Концептуальні основи теорії політики: Навчальний посібник. — К., 2008. — 307 с.
5. Джарал Б. Мангейм, Ричард К.Рич. Политология. Методы исследования. — М., 1997.
6. Зеркин Д.П. Основы политологии: Курс лекций. — Ростов - на - Дону, 1997.
7. Троян С.С. Вступ до теорії політики: Навчальний посібник. — К.: НМЦВО, 2005. — 250 с.
8. Ярош Б.О., Ярош О.Б. Загальна теорія політики: Навч. посіб. — Луцьк: РВВ “Вежа” Волинського державного ун-ту ім. Лесі Українки, 2005. — 240 с.
9. Політологія / За ред. І.С.Дзюбка та ін. — К., 2000.
10. Політологія / За ред. О.В. Бабкіної, В.П. Горбатенка. — К., 2001.

© Т.Ф.Герасимчук, 2021 р.

11. Політологія / за ред. М. Сазонова. – Харків, 2000.
12. Політологія / За ред. О.І. Семківа. – Львів, 1994.
13. Політологія: історія та методологія / За ред. Ф.М.Кирилюка. – К., 2000.
14. Шляхтун П.П. Політологія. – К., 2002.
15. Пугачев В.П., Соловьев А.И. Введение в политологию. – М., 1995.
16. Політологічний енциклопедичний словник. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К, 1997.
17. Рудницький І.М. Між історією і політикою. – Мюнхен, 1973.
18. Власть: очерки политической философии Запада. – М., 1989.
19. Грушевський М. На порозі Нової України. Гадки і мрії. – К., 1992.
20. Рябов С. Державна влада: проблеми авторитету та легітимності. – К., 1996.

Практичне заняття 27

Тема: Політичні конфлікти (2 год.)

Питання для обговорення:

1. Типологія та етапи політичних конфліктів.
2. Політичні інтереси як передумова виникнення конфліктів.
3. Управління політичними конфліктами.

Теми рефератів, есе, повідомлень:

1. Стабільність як політична рівновага.
2. Основні теоретичні підходи до аналізу конфліктів.
3. Фази розвитку внутрішньополітичних і зовнішньополітичних конфліктів.
4. Міжнародні конфлікти: причини виникнення, фази розвитку.
5. Конфліктологічний підхід до сучасної ситуації в Україні.

Основні поняття і категорії: *стабільність, політичний конфлікт, політична рівновага, внутрішньополітичний і зовнішньополітичний конфлікт, національна і соціально-політична злагода, консенсус, уникнення конфліктів, відкладення конфлікту, посередництво, арбітраж, переговори*

Рекомендована література:

1. Бебик В.М. Основи теоретичної і практичної політології. – К., 1994.
2. Бодуен Ж. Вступ до політології. – К., 1995.
3. Гаджиев К.С. Введение в политическую науку. – М., 2000.
4. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Концептуальні основи теорії політики: Навчальний посібник. – К., 2008. – 307 с.

5. Джарал Б. Мангейм, Ричард К.Рич. Политология. Методы исследования. – М., 1997.
6. Зеркин Д.П. Основы политологии: Курс лекций. – Ростов - на - Дону, 1997.
7. Троян С.С. Вступ до теорії політики: Навчальний посібник. – К.: НМЦВО, 2005. – 250 с.
8. Ярош Б.О., Ярош О.Б. Загальна теорія політики: Навч. посіб. – Луцьк: РВВ “Вежа” Волинського державного ун-ту ім. Лесі Українки, 2005. – 240 с.
9. Політологія / За ред. І.С.Дзюбка та ін. – К., 2000.
10. Політологія / За ред. О.В. Бабкіної, В.П. Горбатенка. – К., 2001.
11. Політологія / за ред. М. Сазонова. – Харків, 2000.
12. Політологія / За ред. О.І. Семківа. – Львів, 1994.
13. Політологія: історія та методологія / За ред. Ф.М.Кирилюка. – К., 2000.
14. Шляхтун П.П. Політологія. – К., 2002.
15. Пугачев В.П., Соловьев А.И. Введение в политологию. – М., 1995.
16. Політологічний енциклопедичний словник. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К, 1997.
17. Рудницький І.М. Між історією і політикою. – Мюнхен, 1973.
18. Власть: очерки политической философии Запада. – М., 1989.
19. Грушевський М. На порозі Нової України. Гадки і мрії. – К., 1992.
20. Рябов С. Державна влада: проблеми авторитету та легітимності. – К., 1996.
21. Циганков П.А. Теория международных отношений: Хрестоматия. – М.: Гардарики, 2002. – 400 с.

Практичне заняття 28

**Тема: Теоретичне розуміння суті та предметного поля міжнародних відносин.
Світова політика як предмет дослідження теорії (2 год.)**

Питання для обговорення:

1. Світова політика як предмет дослідження теорії.
2. Зміст та функції світової політики.
3. Особливості взаємодії права і моралі у міжнародних відносинах.
4. Основні тенденції та форми розвитку сучасного світового політичного процесу. Демократизація як глобальний процес.

Основні поняття і категорії: міжнародні відносини, міжнародна політика, зовнішня політика, світова політика, світовий політичний процес, міжнародна система, політико-правовий режим, міжнародне право, основні принципи МП, моральні норми, міжнародна система охорони прав людини, право прав людини, міжнародне гуманітарне право, концепція гуманітарного втручання.

Теми рефератів, есе, повідомлень:

1. Сучасний міжнародний порядок.
2. Сутність “нового політичного мислення” у міжнародних відносинах.
3. Роль ООН у сучасних міжнародних відносинах.
4. Центри сили і політико-правовий режим міжнародних відносин.

Рекомендована література:

1. Арон Р. Мир і війна між націями. - К., Юніверс, 2000. – 688 с.
2. Антохина-Московченко В.И., Злобин А.А., Хрусталеv М.А. Основы теории международных отношений – М., 1988.
3. Бурдьє П. Социология политики. М., 1993.
4. Введение в социологию международных отношений. – М.: Междунар. отношения, 1992.
5. Гаджиев К.С. Введение в геополитику. - М.: Логос, 1997. – 416 с.
6. Гаджиев К.С. Геополитика. - М.: Междунар. отношения, 1997. – 384 с.
7. Гаджиев К.С. Политическая наука. - М.: Междунар. отношения, 1996. – 400 с.
8. Гаджиев К.С. Политическая философия. - М.: Экономика, 1999. – 606 с.
9. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Концептуальні основи теорії політики: Навчальний посібник. – К., 2008. – 307 с.
10. Герасимчук Т.Ф. Теоретико-концептуальні основи та методи дослідження міжнародних відносин // Український історичний журнал. – 2006. – № 5. – С. 186 – 199.
11. Гришин А.В., Никольский Н.И. Системный анализ международных отношений. М., 1982.
12. Дергачев В.А. Геополитика. – К.: ВИРА-Р, 2000. – 448 с.
13. Дольникова Р.Н. Методология и методика прогнозирования внешней политики несоциалистических государств. Опыт системной организации понятий. М., 1986.
14. Дугин А. Основы геополитики. Геополитическое будущее России. - М.: Арктогея, 1997. – 608 с.
15. Кальвокоресси П. Мировая политика после 1945 года: В 2-х кн.- М.: Междунар. отношения, 2000 – 464 с.

16. Коппель О.А., Пархомчук Е.С. Міжнародні системи. Світова політика. – К.: ФАДА, ЛТД, 2001. – 224 с.
17. Мадіссон В.В., Шахов В.А. Політологія міжнародних відносин. Навчальний посібник. – К.: Либідь, 1997. – 176 с.
18. Международные отношения: социологические подходы. \ Рук. авт. колл. проф. П.А.Цыганков. – М: Гардарика, 1998.
19. Мурадян А.А. Самая благородная наука (Об основных понятиях международно-политической теории. – М., 1990.
20. Основи політичної науки. Курс лекцій за ред. Б.Кухти. Ч.IV. – Львів, 1997.
21. Хрусталеv М.А. Системное моделирование международных отношений. - М., 1988.
22. Цыганков П.А. Международные отношения. - М.: Новая школа, 1996. – 320 с.

Практичне заняття 29

Тема: Глобалізація та її вплив на сучасні міжнародні відносини (2 год.)

Питання для обговорення:

1. Зміст процесу глобалізації.
2. Основні теоретичні підходи до процесу глобалізації (Дж. Стігліц, Дж.Розенау, З. Бжезінський, А.Вебер, А.Богатуров та ін.).
3. Вплив глобалізації на сучасну міжнародну систему.
4. Перспективи розвитку глобальної системи міжнародних відносин.

Теми рефератів, есе, повідомлень:

1. Глобалісти проти антиглобалістів.
2. Глобалізація та інтеграції: точки дотику та взаємодії.
3. Інформаційне суспільство й глобалізація.

Основні поняття і категорії: глобалізація, інтеграція, інтернаціоналізація, агенти глобалізації, рівні глобалізації, глобалісти, антиглобалісти, альтерглобалісти, фактори глобалізації, впливи глобалізації, наслідки глобалізації.

Рекомендована література:

1. Герасимчук Т.Ф. Розвиток європейських інтеграційних процесів в умовах посилення глобалізації // Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. – Вип. 19. – Львів: ЛНУ, 2007. – С. 64 – 74.

2. Герасимчук Т.Ф. Зовнішньополітична глобальна стратегія США: теоретико-концептуальні підходи // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії: Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету: Збірник наукових праць. – Вип. 13. – Рівне: РДГУ, 2008. – С. 132 – 137.
3. Шепелев М.А. Теорія міжнародних відносин: Підручник. – К.: Вища школа, 2004. – 622 с.
4. Цыганков П.А. Теория международных отношений: Хрестоматия. – М.: Гардарики, 2002. – 400 с.
5. Цыганков П.А. Теория международных отношений: Учебное пособие. – М.: Гардарики, 2002. – 590 с.
6. Бжезинский З. Вне контроля. Глобальный беспорядок накануне XXI в. // США: Экономика, политика, идеология. – 1994. – № 4.
7. Киссинджер Г. Дипломатия (главы из книги) // США: Экономика, политика, идеология. – 1997. – № 5.
8. Моргачев С. Пространство, время и поле в мировой политике // Мировая экономика и междунар. отношения. – 1989. – № 7.
9. Сравнительное изучение цивилизаций. Хрестоматия.: Учеб. пособие для студентов вузов / Сост., ред. и вступ. ст. Б.С. Ерасов – М.: Аспект Пресс, 1999. – 556 с.
10. Тихомирова Є.Б. PR-формування відкритого суспільства К.: Наша культура і наука, 2003. – 197с. Паблік рилейшнз у глобалізованому світі К.: Наша культура і наука, 2004. – 489с.
11. Тихомирова Є.Б. Дискурсивні моделі глобалізації Актуальні проблеми міжнародних відно-син: Збірник наукових праць. – Вип. 49. Част. I. – К.: Київський національний університет імені Т. Шевченка Інститут міжнародних відносин, 2004. – С. 57-63.
12. Тихомирова Є.Б. Концепція відкритого суспільства в контексті глобалізації // Дослідження світової політики: Збірник наукових праць. Вип. 22. – К.: Інститут світової економіки та міжнародних відносин НАН України, 2002. – С. 18-30.

Практичне заняття 30

Тема: Футурологічні проекти майбутнього розвитку людства (2 год.)

Питання для обговорення:

1. Трансформація влади і демократії в умовах постіндустріалізму (Елвін Тоффлер).
2. Прогнози З.Бжезінського та С.Хантінгтона.

3. Кінець історії? Обґрунтування однорідного планетарного розвитку (Френсис Фукуяма).

Теми рефератів, есе, повідомлень:

1. “Велика шахівниця” та “Глобальне панування чи глобальне лідерство” З.Бжезінського.
2. “Зіткнення цивілізацій” С.Хантінгтона.
3. “Кінець історії” Ф.Фукуями.

***Основні поняття і категорії:** трансформація влади, “кінець історії”, однорідний планетарний розвиток, концепції цивілізму, зіткнення цивілізацій, формування нової структури світу, взаємозв'язок і співвідношення глобального та національного розвитку.*

Рекомендована література:

1. Фукуяма Ф. Конец истории? //США: экономика, политика, идеология. – 1990. – №5.
2. Вегеш М., Щадей М. Зарубіжні футурологічні концепції на межі тисячоліть: порівняльний аналіз. – Ужгород: УНУ, 2003. – 77 с.
3. Мартинов А.Ю. Футурологічні сценарії глобальної перспективи // Нова парадигма: Альманах наукових праць. – Вип. 28. – Запоріжжя, 2002.
4. Друкер П. Посткапиталистическое общество // Новая постиндустриальная волна на Западе. Антология под ред. В.Иноземцева.. – М., 1999.
5. Хэнди Ч. Алчущий дух. За гранью капитализма: поиск цели в современном мире // Новая постиндустриальная волна на Западе. Антология под ред. В.Иноземцева.. – М., 1999.
6. Райх Р. Труд наций. Готовься к капитализму XXI века // Новая постиндустриальная волна на Западе. Антология под ред. В.Иноземцева.. – М., 1999.
7. Панарин А.С. Глобальное политическое прогнозирование: Уч. для вузов. – М, 2000.
8. Амосов Н. Размышления об обществе, будущем и об Украине // Новітня Україна 1991 – 2001: Роздуми видатних сучасників: Кол. мон. – К., 2001.
9. Панарин А. Глобальное политическое прогнозирование. – М.: Алгоритм, 2000. – 348 с.
10. Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования: Пер. с англ. – М.: Academia, 1999. – 956 с.;
11. Уткин А. И. Мировой порядок XXI века. – М.: Изд-во Эксмо, 2002. – 512 с.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Відповідно до умов Болонської декларації в процесі навчання зменшується частка прямого інформування студента і розширюється застосування інтерактивних форм роботи студента під керівництвом викладача. Повноцінна самостійна робота студента в дослідницьких центрах, читальних залах, комп'ютерних класах, на об'єктах майбутньої професійної діяльності, участь в наукових дослідженнях формує сучасного фахівця, здатного практично застосувати осмислену інформацію і приймати професійні рішення.

Самостійна робота студента з навчальної дисципліни “Загальна теорія політики” є важливою складовою у підготовці кваліфікованого фахівця-політолога, конкурентноспроможного на ринку праці, здатного до компетентної професійної діяльності на рівні світових стандартів.

Самостійна робота студентів забезпечується навчально-методичними засобами, необхідними для вивчення конкретної навчальної дисципліни чи окремої теми: підручниками, навчальними та методичними посібниками, конспектами лекцій, інтерактивними навчально-методичними комплексами дисциплін, комп'ютерною технікою тощо. Студентам також рекомендується для самостійного опрацювання відповідна наукова література та періодичні видання. Методичне забезпечення самостійної роботи студентів передбачає й засоби самоконтролю (тести, пакет контрольних завдань).

Обсяг і зміст самостійної роботи визначає викладач, узгоджує її з іншими видами навчальної діяльності, розробляє методичні засоби проведення поточного та підсумкового контролю, здійснює діагностику якості самостійної роботи студента (як правило, на індивідуальних заняттях), аналізує результати самостійної навчальної роботи кожного студента.

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Предмет теорії політики	6
2.	Тема 2. Світ політики – особливий вид соціальної реальності	6
3.	Тема 3. Політична влада та механізми її здійснення	6
4.	Тема 4. Політична еліта та політична влада	8
5.	Тема 5. Політичне лідерство	8
6.	Тема 6. Політична опозиція	8
7.	Тема 7. Поняття і структура політичної системи	8
8.	Тема 8. Основні типології політичних систем	8
9.	Тема 9. Держава в політичній системі суспільства	8
10.	Тема 10. Громадянське суспільство і держава	8
11.	Тема 11. ЗМІ в політичній системі	8
12.	Тема 12. Політичні партії в політичній системі суспільства	8
13.	Тема 13. Політичні ідеології	6
14.	Тема 14. Політична культура	6
15.	Тема 15. Політична свідомість	6
16.	Тема 16. Політичний процес	8
17.	Тема 17. Політична поведінка та політична діяльність	8
18.	Тема 18. Особа в політичному процесі	8
19.	Тема 19. Політичні рішення	8
20.	Тема 20. Групи інтересів у політичному процесі	8
21.	Тема 21. Політичні конфлікти	8

22.	Тема 22. Теоретичне розуміння суті та предметного поля міжнародних відносин. Світова політика як предмет дослідження теорії	8
23.	Тема 23. Глобалізація та її вплив на сучасні міжнародні відносини	8
24.	Тема 24. Футурологічні проекти майбутнього розвитку людства	8
	Всього годин:	180

Назва теми	Завдання для самостійної роботи	Форма контролю
Тема 1. Предмет теорії політики	3. Історія виникнення та розвитку політичної науки. 4. Зростання ролі та значення науки про політику для розбудови української державності. <i>Виписати основні поняття і категорії</i>	усне опитування, онлайн тести
Тема 2. Суб'єкти політики	1. Основні концепції розвитку соціальної структури. 2. Етнополітика як складова внутрішньої політики України. 3. Есе «Політолог – мій вибір і моя професія» <i>Виписати основні поняття і категорії</i>	усне опитування, онлайн тести, есе
Тема 3. Політична влада та механізми її здійснення	4. Концепції політичної влади: історичний аспект. 5. Мораль і політична влада. 6. Криза влади і трансформація владних відносин. <i>Виписати основні поняття і категорії</i>	дискусія, онлайн тести
Тема 4. Політична еліта та політична влада	3. В.Липинський про ролі провідної верстви. “Національна аристократія”. 4. Особливості формування політичної еліти в Україні. 5. Сутність “залізного закону олігархії” і специфіка його прояву в Україні. <i>Виписати основні поняття і категорії</i>	усне опитування, онлайн тести
Тема 5. Політичне лідерство	5. Політичне лідерство в тоталітарних і демократичних державах.	дискусія, онлайн тести

	6. Проблеми формування політичних лідерів в Україні. <i>Виписати основні поняття і категорії</i>	
Тема 6. Політична опозиція	3. Типи опозиції в Україні: консервативна, екстремістська, демократична. 4. Громадянська компетентність опозиції і влади. <i>Виписати основні поняття і категорії</i>	дискусія, онлайн тести
Тема 7. Поняття і структура політичної системи	4. Роль Конституції у визначенні політичної системи. 5. Місце громадської думки в політичній системі. 6. Конституція України про політичну систему. 7. Конституція України і перспективи становлення правової держави. <i>Виписати основні поняття і категорії</i>	усне опитування, онлайн тести
Тема 8. Основні типології політичних систем	6. Типологія американського соціолога Д.Белла. 7. Теорія американського вченого Уолта Уїтмена Ростоу. 8. Політична концепція американського мислителя-футуролога Олвіна Тоффлера. 9. Типологія політичних систем російського філософа А.Панаріна. 10. Типологія політичних систем Г.Алмонда. 11. Моніторинг виборчих (президентські (2004 р.) і парламентські 2006 р.) вибори) кампаній в Україні. 12. Політична система України.	усне опитування, онлайн тести

	<i>Виписати основні поняття і категорії</i>	
Тема 9. Держава в політичній системі суспільства	<ol style="list-style-type: none"> 1. Теорії виникнення держави. 2. Місце людини у державі. 3. Конституція – головний закон держави. 4. Система державної влади в Україні. <p><i>Виписати основні поняття і категорії</i></p>	усне опитування, онлайн тести
Тема 10. Громадянське суспільство і держава	<ol style="list-style-type: none"> 5. Громадянське суспільство як ключове поняття посткомуністичної трансформації. 6. Громадянське суспільство як умова свободи й демократії. 7. Відновлення громадянського суспільства в Україні на рубежі 80-х – 90-х років. 8. Перші громадські (неформальні) організації в Україні. <p><i>Виписати основні поняття і категорії</i></p>	усне опитування, тренінг, онлайн тести
Тема 11. ЗМІ в політичній системі	<ol style="list-style-type: none"> 1. Роль комунікації у політиці. 2. Політичний вплив ЗМІ на громадську думку. 3. Контроль за ЗМІ. 4. Зв'язок ЗМІ з тіньовими й олігархічними структурами. <p><i>Виписати основні поняття і категорії</i></p>	дискусія, онлайн тести
Тема 12. Політичні партії в політичній системі суспільства	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історичні форми партій. 2. Програмні засади, стратегія і тактика політичних партій. 3. Сучасні тенденції у розвитку політичних партій і рухів. 4. Політичні партії і об'єднання в Україні: історія і сучасність. 	усне опитування, тренінг, онлайн тести

	<p>5. Конституція України про свободу та умови об'єднання громадян у політичні партії.</p> <p><i>Виписати основні поняття і категорії</i></p>	
<p>Тема 13. Політична й ідеологія. Світові політико-ідеологічні доктрини сучасності</p>	<p>6. Ідеологія і наука.</p> <p>7. Нові тенденції в американській політичній науці у I-й половині XX ст.</p> <p>8. Зародження і розвиток лібералізму в Україні.</p> <p>9. Особливості виникнення і розвитку комуністичного руху в Україні.</p> <p>10. Український націонал-комунізм.</p> <p>11. Соціал-демократизм в теорії і практиці політичного життя українського суспільства.</p> <p><i>Виписати основні поняття і категорії</i></p>	<p>усне опитування, онлайн тести</p>
<p>Тема 14. Політична культура</p>	<p>1. Проблеми формування демократичної політичної культури в сучасній Україні.</p> <p>2. Матеріальні ознаки політичної культури.</p> <p>3. Роль політичної свідомості в формуванні політичної культури особистості.</p> <p>4. Політологічні концепції політичної культури.</p> <p>5. Концепція громадянської культури.</p> <p>6. Політична культура як чинник формування національно-патріотичних якостей громадян України.</p> <p>7. Матеріальні пам'ятки політичної культури.</p>	<p>усне опитування, онлайн тести</p>

	<i>Виписати основні поняття і категорії</i>	
Тема 15. Політична свідомість	<ol style="list-style-type: none"> 1. Політична свідомість як фактор політичної поведінки. 2. Провідна роль національної свідомості у самоідентифікації політичного українського етносу. 3. Руйнування національної свідомості українського етносу в часи його колоніального стану. 4. Мовний аспект формування національної свідомості. 5. Етапи формування політичної свідомості. 6. Особливості менталітету українського народу. <p><i>Виписати основні поняття і категорії</i></p>	усне опитування, онлайн тести
Тема 16. Політичний процес	<ol style="list-style-type: none"> 1. Політична стабільність. 2. Політична ситуація як об'єктивна умова політичної діяльності. 3. Суб'єктивно-психологічні фактори політичної діяльності в сучасній Україні. <p><i>Виписати основні поняття і категорії</i></p>	усне опитування, онлайн тести
Тема 17. Політична поведінка та політична діяльність	<ol style="list-style-type: none"> 1. Політична соціалізація. 2. Політична активність громадян України. <p><i>Виписати основні поняття і категорії</i></p>	усне опитування, онлайн тести

Тема 18. Особа в політичному процесі	1. Технологічні аспекти іміджології. 2. Імідж політичного лідера і його складові. <i>Виписати основні поняття і категорії</i>	усне опитування, онлайн тести
Тема 19. Політичні рішення	1. Схема прийняття політичного рішення. 2. Лобіювання та тиск на владу в сучасних реаліях українського суспільства. <i>Виписати основні поняття і категорії</i>	тренінг, онлайн тести
Тема 20. Групи інтересів у політичному процесі	1. Групи тиску в українській політиці. 2. Переваги і недоліки процесу лобіювання. <i>Виписати основні поняття і категорії</i>	усне опитування, онлайн тести
Тема 21. Політичні конфлікти	1. Політичні інтереси як передумова виникнення конфліктів. 2. Управління політичними конфліктами. 3. Основні теоретичні підходи до аналізу конфліктів. 4. Конфліктологічний підхід до сучасної ситуації в Україні. <i>Виписати основні поняття і категорії</i>	усне опитування, онлайн тести
Тема 22. Теоретичне розуміння суті та предметного поля міжнародних відносин. Світова політика як предмет дослідження теорії	1. Конституція України про зовнішню політику. 2. Суб'єкти сучасних міжнародних відносин. <i>Виписати основні поняття і категорії</i>	усне опитування, онлайн тести

<p>Тема 23. Глобалізація та її вплив на міжнародні відносини</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Глобалізація та інтеграції: точки дотику та взаємодії. 2. Інформаційне суспільство й глобалізація. 3. Дж. Стігліц та Дж. Розенау про глобалізацію. 4. Точки зору дослідників на проблему наслідків глобалізації. 5. Перспективи розвитку глобальної системи міжнародних відносин. <p><i>Виписати основні поняття і категорії</i></p>	<p>усне опитування, онлайн тести</p>
<p>Тема 24. Футурологічні проекти майбутнього розвитку людства</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Пошук оптимальної ідеології (Микола Амосов). 2. Концепції цивілізму (В.Нерсесянц). 3. Зіткнення цивілізацій (С.Хантінгтон). 4. Світ і Україна в ХХІ столітті. <p><i>Виписати основні поняття і категорії</i></p>	<p>тренінг, ролева гра, метод “Три стільці” Діснея.</p>

Методичні поради до написання рефератів

Реферат / повідомлення (від латин. *referre* – доповідати, повідомляти) – це коротке викладення основних положень вчення, наукової чи навчальної проблеми у письмовому чи усному вигляді. Реферат готується, як правило на основі аналізу декількох джерел інформації, зміст яких вільно і компактно викладається у доступній для розуміння формі.

Підготовлений у письмовому вигляді реферат оформляється розбірливим почерком (або друкується), на окремих аркушах паперу формату А-4 із відповідною нумерацією сторінок відповідно з планом, розробленим студентом самостійно. Його обсяг складає не менше 10 – 15 сторінок. Реферат повинен мати характер самостійного дослідження запропонованої літератури.

Вимоги до реферату:

1. Визначити об'єкт і мету спілкування.
2. Добрати відповідну літературу. Щоб реферат був змістовним, необхідно приділити увагу добору матеріалу. А для цього рекомендується використати ряд джерел. Передусім потрібно з'ясувати, яка література існує з теми реферату (за алфавітним, систематичним, тематичним каталогами, бібліографічними виданнями можна знайти необхідну літературу).
3. Працюючи з книгою, потрібно насамперед налаштуватися, дати собі цільову установку: вивчити за книжкою те чи інше питання, яке потрібно висвітлити; критично проаналізувати зміст книжки; перевірити, чи збігається ваша оцінка якоїсь проблеми з думкою автора, інших авторитетних осіб; вибрати для реферату найяскравіші факти, приклади, цікаві положення тощо.
4. Скласти план відповідно до обсягу реферату (його пункти розкриваються приблизно на однаковій кількості сторінок). План реферату міститься на початку роботи.
5. Текст реферату слід структурувати (виділити вступ, розділи, параграфи тощо);
6. Дати аналіз вивченої літератури та запропонувати власну інтерпретацію висновків і фактів, з якими ознайомився студент під час роботи над основними джерелами. Список використаної літератури розмістити наприкінці реферату.
7. Під час усного виступу краще розповідати, а не читати реферат. Для цього скласти розгорнутий план-конспект на 2-4 сторінки.
8. Під час добору мовних засобів для написання реферату необхідно враховувати особливості наукового стилю мовлення.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

Одним із видів індивідуальних завдань навчально-дослідницького, творчого чи проектно-конструкторського характеру є **курсова робота**, що має на меті не лише поглиблення, узагальнення і закріплення знань студентів з нової навчальної дисципліни, а й застосування їх при вирішенні конкретного фахового завдання і вироблення вміння самостійно працювати з навчальною і науковою літературою, електронно-обчислювальною технікою, використовуючи сучасні інформаційні засоби та технології. Курсова робота є окремим заліковим кредитом навчальної дисципліни і оцінюється (визначається рейтинг) як самостійний вид навчальної діяльності студента.

Структура ІНДЗ (орієнтовна):

- вступ – зазначається тема, актуальність, мета та завдання, новизна роботи та основні її положення;
- теоретичне обґрунтування – виклад базових теоретичних положень, законів, принципів, алгоритмів тощо, на основі яких виконується завдання;
- методи (при виконанні практичних, розрахункових, моделюючих робіт) – вказуються і коротко характеризуються методи роботи;
- основні результати роботи та їх обговорення – подаються статистичні або якісні результати роботи, схеми, малюнки, моделі, описи, систематизована реферативна інформація та її аналіз тощо;
- висновки;
- список використаної літератури.

Методичні рекомендації до виконання курсових робіт

<http://polit.education.tilda.ws/coursework>

Курсова робота – це самостійне навчально-наукове дослідження студента, яке виконується з певного курсу або з окремих його розділів. Курсова робота виконується з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних студентами за час навчання, та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

Тематика курсових робіт має відповідати завданням навчальної дисципліни і тісно пов'язуватися з практичними потребами конкретного фаху. Вона затверджується на засіданні кафедри. Виконання курсових робіт визначається графіком.

Виконання курсових робіт направлене на досягнення наступних цілей: ґрунтовне засвоєння необхідного теоретичного матеріалу та закріплення навичок експериментальної роботи згідно з завданням керівника; уміння використовувати одержані знання в конкретній ситуації; уміння теоретично обґрунтувати одержані результати; здатність чітко формулювати одержані результати та робити з них висновки: грамотно, без помилок, написати текст роботи відповідно до правил оформлення наукової документації; уміння логічно побудувати доповідь, захистити сформульовані положення та висновки; проявити здібності до самостійного пошуку розв'язання задачі. Типова структура курсової роботи має бути такою: титульний аркуш; зміст; перелік умовних позначень (при необхідності); вступ; кілька розділів (підрозділів), що розкривають теорію питання та досвід практичної роботи; висновки; список використаної літератури; додатки

Послідовність виконання курсової роботи

Рациональніше організувати роботу над курсовою роботою, правильно розподілити свій час, спланувати його, глибоко і своєчасно розробити вибрану тему допоможе **алгоритм написання курсової роботи**. Він дисциплінує виконавця, лімітує термін, відведений на вибір теми, підбір та аналіз літератури з теми дослідження, написання, оформлення і захист курсової роботи.

Виконання курсової роботи організується відповідно до графіка затвердженого кафедрою та деканатом.

Процес роботи над дослідженням поділяється на три основні етапи: підготовчий; етап роботи над змістом; заключний етап.

Підготовчий етап роботи над курсовою роботою

Етап починається з *вибору теми* курсової роботи, її осмислення та обґрунтування. Перевага надається темі, при розробці якої студент може виявити максимум особистої творчості та ініціативи. При виборі теми слід

врахувати кілька моментів. Перш за все – це актуальність дослідження (як наукова, так і громадська). Наукову актуальність визначають ступінь опрацювання вченими даної теми, наявність дискусій з основних питань теми, продуктивність тих методологічних засад, на яких велась її розробка. Громадська актуальність пов'язана з можливістю використання історичного досвіду в сучасних умовах для вирішення гострих питань сьогодення. Серед факторів, які впливають на хід опрацювання теми і мають зумовити її вибір дослідником, – наявність відповідної джерельної бази (законодавчих актів, документів, статистичних матеріалів, матеріалів преси, повідомлень ЗМІ тощо).

При з'ясуванні *об'єкта, предмета і мети* дослідження необхідно зважати на те, що між ними і темою курсової роботи є системні логічні зв'язки. *Об'єкт дослідження* – це частина об'єктивної реальності, яка на даному етапі стає предметом практичної і теоретичної діяльності людини як соціальної істоти (суб'єкта). *Предмети дослідження* є таким його елементом, який включає сукупність властивостей і відношення об'єкта, опосередкованих людиною (суб'єктом) у процесі дослідження з певною мстою в конкретних умовах.

Мета дослідження пов'язана з об'єктом і предметом дослідження, а також з його кінцевим результатом і шляхом його досягнення. Кінцевий результат відображає очікуваний від виконання позитивний ефект, який формулюється двоступенево: перша частина у вигляді суспільної корисності; друга у вигляді конкретної користі, віднесеної до основного предмета дослідження. Поставлена мета дослідження дозволяє визначити *завдання дослідження*.

Робота над текстом курсової роботи

Починається з *вивчення та конспектування літератури з теми* курсової роботи. Вивчення літератури треба починати з праць, де проблема відображається в цілому, а потім перейти до вузких досліджень. Конспектуючи матеріали слід постійно пам'ятати тему курсової роботи, щоб виписувати тільки те, що має відношення до теми дослідження. Після конспектування матеріалу необхідно перечитати його знову, щоб склалося цілісне уявлення про предмет вивчення.

Правильна та логічна структура курсової роботи це запорука успіху розкриття теми. Процес уточнення структури складний і може тривати протягом усієї роботи над дослідженням. Проаналізований та систематизований матеріал викладається відповідно до змісту у вигляді окремих розділів і підрозділів (глав і параграфів). Кожний розділ (глава) висвітлює самостійне питання, а підрозділ (параграф) окрему частину цього питання.

Тема має бути розкрита без пропуску логічних ланок, тому починаючи працювати над розділом, треба відмітити його головну ідею, а також тези кожного підрозділу. Щодо кожного розділу (глави) роботи необхідно зробити висновки, на основі яких формулюють висновки до всієї роботи в цілому.

Заключний етап роботи над курсовою роботою

На цьому етапі передбачається написання студентом вступу та висновків до курсової роботи, оформлення списку літератури та додатків, редагування тексту, його доопрацювання з урахуванням зауважень наукового керівника, підготовка роботи до захисту.

Вступ доцільно писати після того, як написана основна частина курсової роботи. У вступі обґрунтовується актуальність теми, що вивчається, її практична значущість; визначаються об'єкт, предмет, мета і завдання дослідження; розглядаються методи, за допомогою яких воно проводилось; розкривається структура роботи, її основний зміст. Якщо студент вирішив не торкатися деяких аспектів теми, він повинен зазначити про це у вступі. Обов'язковою частиною вступу є **огляд літератури** з теми дослідження, в який включають найбільш цінні, актуальні роботи (25 – 50 джерел). Огляд має бути систематизованим аналізом теоретичної, методичної й практичної новизни, значущості, переваг та недоліків розглядуваних робіт, які доцільно згрупувати таким чином: роботи, що висвітлюють історію розвитку проблеми, теоретичні роботи, які повністю присвячені темі, потім ті, що розкривають тему частково. Закінчити огляд треба коротким висновком про ступінь розкриття в літературі основних аспектів теми.

Логічним завершенням курсової роботи є **висновки**. Головна їх мета підсумки проведеної роботи. Висновки подаються у вигляді окремих лаконічних положень, методичних рекомендацій. Дуже важливо, щоб вони відповідали поставленим завданням.

Список використаної літератури складається на основі робочої картотеки і відображає обсяг використаних джерел та ступінь вивченості досліджуваної теми.

“Список...” повинен містити бібліографічний опис джерел, використаних студентом під час роботи над темою. Завершуючи написання

курсвої роботи, необхідно систематизувати ілюстративний матеріал. Ілюстрації можна подавати у тексті або оформляти у вигляді додатків. Усі **додатки** повинні мати порядкову нумерацію та назви, що відповідають їхньому змісту. Нумерація аркушів з додатками продовжує загальну нумерацію сторінок основною тексту роботи.

Літературне оформлення курсвої роботи є важливим елементом її виконання і одним із багатьох чинників, на які зважає комісія при оцінюванні під час захисту. Передусім звертається увага на змістовний аспект викладу матеріалу (логічність і послідовність, повнота і репрезентативність, тобто широта використання наукових джерел, загальна грамотність та відповідність стандартам і прийнятим правилам), а також на текст роботи, список літератури і додатки, на зовнішнє оформлення титульного аркуша.

Підготовка до захисту та захист курсової роботи

Захист курсової роботи проводиться відповідно до графіка, затвердженого науковим керівником, в присутності комісії у складі керівника та двох-трьох членів кафедри. Для захисту роботи відводиться не більше 15 хвилин. Після доповіді члени комісії можуть ставити додаткові запитання по темі курсової роботи. Результати захисту курсової роботи визначаються оцінками згідно шкали оцінювання з урахуванням якості

виконання всіх частин курсової роботи та рівня її захисту. Оцінка за курсову роботу заноситься до залікової книжки студента та в екзаменаційну відомість. Студент, який на захисті курсової роботи отримав незадовільну оцінку, допускається на повторний захист, тільки після виконання нового завдання.

ТЕМИ КУРСОВИХ РОБІТ

1. Демократизація політичної системи як фактор суспільного розвитку.
2. Роль політичних партій в розвитку демократії.
3. Опозиція як індикатор демократичного суспільства і правової держави.
4. Особливості формування інституту політичної опозиції в Україні.
5. Теорії демократії в сучасній американській політичній науці.
6. Особа і держава: проблема взаємовідносин у демократичному суспільстві.
7. Держава як головний інститут політичної системи.
8. Політичний плюралізм: джерела, сутність, прояви.
9. Громадянське суспільство як соціальна реальність.
10. Громадянське суспільство та його взаємодія з політичною системою суспільства.
11. Особливості трансформації виборчої системи сучасної України.
12. Сучасні теорії демократії: порівняльний аналіз.
13. Дискурс концепту держави в теорії політики.
14. Концепція модернізації як теоретична модель інтерпретації політичного розвитку.
15. Політичний режим як основа функціонування політичної системи.
16. Парламентаризм та демократична політична система.
17. Групи тиску в політичній системі суспільства.
18. Політична культура як інтегральна характеристика процесу державотворення.
19. Свобода як чинник функціонування демократичної політичної системи.
20. Основні різновиди авторитарних режимів у сучасному світі.
21. Українська національна ідея в контексті державотворчого процесу.
22. Індивідуальні риси політика та стиль лідерства в процесі прийняття управлінських рішень.
23. Плюралістична модель демократії.
24. Політична культура і політична соціалізація.
25. Політична культура і політична традиція.

26. Побудова ідеологічних міфів у масовій свідомості.
27. Групи інтересів в політиці.
28. Політико-психологічні концепції лідерства.
29. Проблема влади в сучасній політичній науці.
30. Легітимність влади як фактор політичної стабільності.
31. Політичне лідерство в Україні.
32. Засоби масової інформації/комунікації України в умовах політичної трансформації суспільства.
33. Теорія еліт в українській суспільно-політичній думці.
34. Роль національної політичної еліти в Українському державотворенні.
35. Роль та місце політичної ідеології в суспільствах перехідного типу: політологічний аналіз.
36. Мораль і політична влада: політологічний аналіз.
37. Зародження і розвиток лібералізму в Україні.
38. Соціал-демократизм в теорії і практиці політичного життя українського суспільства.
39. Розбудова громадянського суспільства в Україні 2004 – 2017 рр.
40. Особливості політичного впливу ЗМІ на громадську думку.
41. Особливості трансформації виборчої системи сучасної України.
42. Парламентаризм в Україні: сутність та проблеми становлення.
43. Парламентська відповідальність уряду: світовий та український досвід.
44. Партийна система в умовах модернізації суспільства: світовий досвід і Україна.
45. Плюралізм у політичній системі перехідного періоду.
46. Політична активність молоді України: 1990-ті роки.
47. Політична соціалізація особистості в процесі демократизації українського суспільства.
48. Політичні процеси і культурологічні проблеми в умовах становлення тоталітаризму (на прикладі України в 20-х роках).
49. Політика України в галузі експорту озброєнь в 90-ті роки ХХ століття.
50. Політична культура сучасної студентської молоді в Україні (на прикладі вузів м. Рівне).
51. Політична культура як інтегральна характеристика процесу формування і розбудови держави.
52. Політична свідомість: суть та умови її формування в процесі державотворення в Україні.
53. Політична соціалізація школярів в умовах трансформації українського суспільства.

54. Політична структуризація в умовах становлення громадянського суспільства в Україні.
55. Політичний ідеал: проблеми еволюції та втілення в умовах сучасного суспільного розвитку.
56. Політичний маркетинг і менеджмент у демократичному суспільстві.
57. Політичний прогрес в сучасній Україні: політологічний аналіз.
58. Політичні аспекти становлення громадянського суспільства в Україні.
59. Політичні детермінанти зближення України з Європейським Союзом.
60. Політичні об'єднання України: стан, тенденції і перспективи розвитку.
61. Політичні партії сучасної України: аналіз ідеологічних орієнтацій.
62. Політичні технології як чинник демократичного розвитку суспільства.
63. Поняття, типологія та причини виникнення тоталітаризму.
64. Популізм в політичному житті суспільства.
65. Порівняльний аналіз формування української політичної еліти на зламних етапах ХХ століття (кінець 10-х і 90-і роки).
66. Православ'я в контексті сучасних соціально-політичних процесів в Україні (90-ті роки).
67. Правляча еліта України: сутність, особливості й протиріччя формування та функціонування.
68. Представницькі інститути влади в Україні: історичні традиції та сучасний розвиток.
69. Проблема європейської регіональної стабільності в контексті розширення НАТО (90-ті роки).
70. Проблеми забезпечення інформаційної безпеки в пострадянських країнах (на прикладі України та Росії).
71. Проблеми соціально-політичної дії та політичного лідерства в творчій спадщині Макса Вебера.
72. Регіональний фактор у політичному процесі України.
73. Розвиток виборчої системи України: політологічний аналіз.
74. Роль опозиційного лідера у суспільно-політичному процесі України другої половини ХХ століття.
75. Роль та місце політичних ідеологій в суспільствах перехідного типу: політологічний аналіз.
76. Світовий досвід місцевого самоврядування та перспективи його інституціонально-системного втілення в Україні.
77. Соціальна справедливість як об'єкт політологічного дослідження.
78. Соціальна держава: еволюція ідеї, сутність та перспективи становлення в сучасній Україні.

79. Соціально-політичний устрій українського суспільства (концепція Д.Донцова).
80. Соціально-політичні аспекти ефективності управлінської діяльності: теоретико-методологічний аналіз.
81. Соціально-політичні фактори трансформації етнічної самосвідомості українців другої половини ХХ ст.
82. Соціокультурний чинник політичної трансформації в Україні.
83. Засоби масової інформації України в умовах політичної трансформації суспільства.
84. Сталінізм як різновид тоталітаризму: історико-політологічний аспект.
85. Становлення правової держави в Україні: політологічний аналіз.
86. Статус національних меншин: український і міжнародний досвід.
87. Сутність і особливості унітарного та федерального державно-територіального устрою: політологічний аналіз.
88. Сутність та основні засади концепції української державності В'ячеслава Липинського.
89. Сутність та особливості концепцій демократичного елітизму.
90. Теорії демократії в сучасній американській політичній науці.
91. Теорія еліти в українській суспільнополітичній думці.
92. Теорія політики і політична діяльність: проблеми взаємозв'язку, розробки і застосування іноваційних технологій в сучасній Україні.
93. Тоталітарна держава: еволюція політичних режимів у міжнародному контексті.
94. Тоталітарні режими ХХ століття: системний аналіз нацистської моделі (1933 – 1945 роки).
95. Українська ментальність у контексті процесу державотворення.
96. Українська національна свідомість у контексті сучасних політичних процесів.
97. Український парламентаризм: проблеми становлення і розвитку (політологічний аналіз).
98. Роль преси у виборчому процесі України.
99. Формування політичної культури українського суспільства: проблеми й перспективи розвитку.
100. Криза влади в Україні.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ З КУРСУ

1. Проаналізуйте політику як соціальне явище.
2. Охарактеризуйте місце теорії політики в системі наук про суспільство.
3. Розкрийте предмет, методи і категорії політичної науки.
4. Розкрийте об'єкт і предмет політичної науки.
5. Охарактеризуйте функції загальної теорії політики.
6. Розкрийте зростання ролі і значення науки про політику на сучасному етапі світового суспільного розвитку і політичного процесу незалежної України.
7. Проаналізуйте суб'єкти і об'єкти політики.
8. Проаналізуйте проблему прав людини як центральне питання політичної науки.
9. Охарактеризуйте соціальні групи як основні суб'єкти і об'єкти політики (верства, клас, етнос, нація).
10. Розкрийте механізм впливу соціальних спільнот на політику в умовах незалежного розвитку України.
11. Проаналізуйте політичне життя сучасного українського суспільства.
12. Охарактеризуйте владу як явище суспільного життя.
13. Розкрийте концепції політичної влади.
14. Охарактеризуйте структуру влади: суб'єкти, об'єкти, джерела, ресурси, функції влади.
15. Дайте характеристику видів влади.
16. Розкрийте принципи реалізації влади: організація, принцип розподілу влади, переконання, контроль, виховання, примус.
17. Охарактеризуйте легітимність влади.
18. Розкрийте сутність політичного елітизму та генезу цього поняття.
19. Проаналізуйте класичні теорії еліт (В.Парето, Г.Моска, Р.Міхельс).
20. Проаналізуйте сучасні концепції еліт: макіавеллістська школа, ціннісні теорії, функціональні теорії еліт, ліво-ліберальні концепції еліт, теорії демократичного елітизму.
21. Проаналізуйте системи рекрутування еліт.
22. Дайте характеристику політичної еліти в структурах влади.
23. Охарактеризуйте номенклатурну систему та її соціальні наслідки.
24. Дайте характеристику політичної еліти України, особливості її формування та етапи еволюції.
25. Охарактеризуйте лідерство як соціальний феномен.
26. Розкрийте основні концепції політичного лідерства.
27. Охарактеризуйте політичне лідерство в Україні.

28. Розкрийте історичні традиції та сучасні підходи до розуміння політичної опозиції.
29. Проаналізуйте взаємодію політичної влади і опозиції.
30. Дайте характеристику опозиції як індикатора демократичного суспільства і правової держави.
31. Проаналізуйте взаємодію опозиції і влади в Україні.
32. Розкрийте сутність та структуру політичного процесу.
33. Охарактеризуйте об'єкти та суб'єкти політичного процесу.
34. Розкрийте сутність виборів та їх місце у формуванні та функціонуванні демократичної держави.
35. Проаналізуйте принципи виборчого права та демократичної організації виборів.
36. Охарактеризуйте вибори як інструмент політичного маніпулювання та переходу до демократії.
37. Дайте характеристику основних типів виборчих систем.
38. Проаналізуйте технологію виборчої кампанії.
39. Охарактеризуйте основні стадії виборчого процесу.
40. Проаналізуйте інформаційно-аналітичне супроводження виборчої кампанії.
41. Проаналізуйте ефективність пропагандистського впливу.
42. Розкрийте типології політичних конфліктів.
43. Охарактеризуйте фази розвитку внутрішньополітичних і зовнішньополітичних конфліктів.
44. Проаналізуйте міжнаціональні конфлікти, причини їх виникнення та фази розвитку.
45. Розкрийте проблему управління політичними конфліктами.
46. Розкрийте основні методи врегулювання конфліктів: консенсус, уникнення конфліктів, відкладення конфлікту, посередництво, арбітраж, переговори.
47. Визначте основні шляхи досягнення національної і соціально-політичної злагоди у сучасному українському суспільстві.
48. Розкрийте сутність політичної системи, її основні компоненти.
49. Розкрийте генезу і варіанти інтерпретації політичної системи Д.Істона і Г.Алмонда.
50. Проаналізуйте структуру політичної системи.
51. Розкрийте функції політичної системи та закономірності її розвитку.
52. Розкрийте роль Конституції у визначенні та функціонуванні політичної системи.
53. Охарактеризуйте особливості формування політичної системи в Україні. Конституція України про політичну систему.

54. Розкрийте загальні підходи та характеристики типологій політичних систем.
55. Проаналізуйте формаційні політичні системи.
56. Проаналізуйте режимні політичні системи.
57. Охарактеризуйте модельні політичні системи.
58. Охарактеризуйте партійні політичні системи.
59. Охарактеризуйте основні виборчі політичні системи.
60. Проаналізуйте ідеологічні політичні системи.
61. Розкрийте інтеграційні (цивілізаційні) політичні системи.
62. Охарактеризуйте державу як політичний інститут.
63. Розкрийте теорії виникнення держави (патріархальна теорія, теорія суспільного договору, теорія підкорення, психологічна теорія, марксистська теорія).
64. Проаналізуйте місце людини у державі.
65. Охарактеризуйте форми правління.
66. Проаналізуйте державну владу й органи управління державою.
67. Розкрийте принцип розподілу влади на законодавчу, виконавчу та судову.
68. Охарактеризуйте Конституцію як основний закон держави.
69. Проаналізуйте систему державної влади в Україні.
70. Проаналізуйте громадянське суспільство як ключове поняття посткомуністичної трансформації.
71. Розкрийте ознаки, функції та атрибути громадянського суспільства.
72. Охарактеризуйте відновлення громадянського суспільства в Україні на рубежі 1980-х – 1990-х років.
73. Охарактеризуйте виникнення і розвиток громадсько-політичних організацій, рухів.
74. Розкрийте етапи становлення та розвитку суспільно-політичних рухів.
75. Охарактеризуйте програмні засади, стратегію і тактику політичних партій.
76. Розкрийте сучасні тенденції у розвитку політичних партій і рухів.
77. Охарактеризуйте політичні партії і об'єднання в Україні (історія і сучасність).
78. Дайте характеристику партійної системи України. Проблеми й етапи становлення багатопартійності в незалежній Україні.
79. Проаналізуйте ставлення партій України до основних політичних проблем.
80. Проаналізуйте роль комунікації у політиці.
81. Розкрийте політичний вплив ЗМІ на громадську думку.

82. Розкрийте проблему політичного маніпулювання і шляхи його обмеження.
83. Розкрийте специфіку функціонування ЗМІ в українському суспільстві.
84. Охарактеризуйте політичну свідомість як відображення ідейного життя суспільства.
85. Розкрийте сутність національної свідомості, її провідну роль у самоідентифікації політичного українського етносу.
86. Проаналізуйте складові політичної свідомості (історична пам'ять народу, патріотизм, вірність та відданість Вітчизні, національна психологія, національна гордість).
87. Розкрийте сутність, структуру і функції політичної культури.
88. Проаналізуйте політологічні концепції політичної культури.
89. Визначте місце і роль політичної культури в загальній системі культури і в політичному житті суспільства.
90. Розкрийте особливості формування політичної культури українського соціуму в умовах трансформації політичної системи.
91. Розкрийте сутність, структуру та функції політичної ідеології.
92. Проаналізуйте рівні функціонування політичної ідеології.
93. Охарактеризуйте основні ідеологічні течії у сучасному світі: лібералізм, консерватизм, соціал-демократизм, фашизм, комунізм тощо.
94. Визначте місце політичної ідеології в житті сучасної України.
95. Розкрийте роль націоналізму в світовій та вітчизняній практиці.
96. Розкрийте особливості формування українського менталітету.
97. Розкрийте складові та функції політичного маркетингу.
98. Охарактеризуйте політичне рекламування, технологію й організацію політичної рекламної кампанії.
99. Проаналізуйте місце політичного рішення в політичній діяльності.
100. Розкрийте імідж політичного лідера і його складові.
101. Проаналізуйте іміджмейкерство в політичних процесах України.
102. Проаналізуйте міжнародні відносини як предмет дослідження окремих наук.
103. Проаналізуйте системний підхід до аналізу міжнародних відносин.
104. Охарактеризуйте глобалізацію міжнародного середовища, її основні складові.
105. Охарактеризуйте глобальні та регіональні зміни міжнародних відносин.
106. Розкрийте прикладне значення теорії міжнародних відносин.
107. Охарактеризуйте основні тенденції та форми розвитку сучасних міжнародних відносин.

108. Проаналізуйте політичний простір держави.
109. Розкрийте контроль політичного простору.
110. Проаналізуйте основні форми суперництва між державами.
111. Розкрийте місце та роль кордонів у відносинах між державами.
112. Проаналізуйте вирішення проблеми українсько-російських кордонів.
113. Розкрийте зміст процесу глобалізації.
114. Проаналізуйте основні теоретичні підходи до процесу глобалізації (Дж. Стігліц, Дж.Розенау, З. Бжезінський, А.Вебер, А.Богатуров та ін.).
115. Охарактеризуйте позитивні та негативні наслідки глобалізації.
116. Розкрийте еволюцію футуроорієнтованого потенціалу суспільно-політичної науки (міфологія, утопія, фантастика, прогностика, футурологія).
117. Охарактеризуйте політичне прогнозування та його роль в управлінні політичними процесами.
118. Проаналізуйте внутрішньополітичне прогнозування.
119. Проаналізуйте зовнішньополітичне прогнозування.
120. Розкрийте основні види політичного прогнозування: політичне та стратегічне прогнозування, політична аналітика.
121. Розкрийте типологію прогнозів.
122. Проаналізуйте трансформацію влади і демократії в умовах постіндустріалізму (Елвін Тоффлер).
123. Розкрийте нові імпульси у розвитку людини й суспільства (Джон Нейсбіт, Патриція Абурден).
124. Обґрунтуйте однорідний планетарний розвиток ("Кінець історії" Френсіс Фукуяма).
125. Охарактеризуйте "Зіткнення цивілізацій" С.Хантінгтона.

Шкала оцінювання знань

Рейтинговий показчик	Оцінка в національній шкалі		Оцінка ECTS
90 – 100	ЗАРАХОВАНО	Відмінно (5)	A (відмінно)
82 – 89		Добре (4)	B (добре)
74 – 81			C (добре)
64 – 73		Задовільно (3)	D (задовільно)
60 – 63			E (задовільно)
35 – 59	НЕ ЗАРАХОВАНО	Незадовільно (2)	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
0 – 34			F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням

Максимальний рейтинг студента протягом семестру складає 100 балів. Дисципліна може бути зарахована, якщо студент отримав 60 і більше балів.

Кожен з тематичних модулів передбачає такі форми контролю:

- поточний контроль;
- підсумкову контрольну роботу;
- контроль за індивідуальним науково-дослідним завданням;
- контроль за самостійною роботою.

СТРУКТУРА КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ

Поточне тестування та самостійна робота																							Підсумковий тест (екзамен)	Сума
ЗМ 1			ЗМ 2				ЗМ 3			ЗМ 4				ЗМ 5				ЗМ 6				ЗМ 7		
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10	Т11	Т12	Т13	Т14	Т15	Т16	Т17	Т18	Т19	Т20	Т21	Т22	Т23	40	100
2	2	4	4	4	4	2	4	2	2	2	4	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2		

МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції; семінарські заняття, розв'язування творчих завдань, дискусії, колоквіуми, робота в інформаційній мережі Інтернет: онлайн тести, інтерактивні завдання, складання графічних схем, таблиць; самостійна робота.

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ: поточний контроль; оцінка за індивідуальне навчально-дослідне завдання; онлайн тести; модульна контрольна робота.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: опорні конспекти лекцій; інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (ІКНМЗД); нормативні документи; ілюстративні матеріали у вигляді таблиць; підбірка аудіо-, відео матеріалів; персональний сайт викладача <https://sites.google.com/site/majbutnomupolitologu/assignments/contact-me>

ТЕСТИ

- 1. Політологія як самостійна навчальна дисципліна почала формуватися:**
 1. в першій половині XVIII ст.;
 2. на початку XIX ст.;
 3. в другій половині XIX ст.;
 4. після зруйнування Бастилії.
- 2. У якій країні була створена перша школа політичної науки:**
 1. США;
 2. Німеччина;
 3. Франція;
 4. Росія.
- 3. Що є предметом вивчення теорії політики?**
 1. політична культура;
 2. владні відносини;
 3. держава;
 4. все вище вказане.
- 4. До загальнотеоретичних методів теорії політики належать:**
 1. експеримент;
 2. метод вибіркового дослідження;
 3. структурно-функціональний аналіз;
 4. спостереження.
- 5. Яка з функцій теорії політики формує політичну культуру, вчить людину адекватно орієнтуватися в політичній обстановці?**
 1. регулятивна функція;
 2. прогностична функція;
 3. гносеологічна функція.
- 6. Які методи не можна віднести до загальнотеоретичних методів теорії політики?**
 1. історичний;
 2. інституційний;
 3. біхевіористський;
 4. анкетування.
- 7. Який з перерахованих методів теорії політики використовує для вивчення поведінки особи або груп?**
 1. антропологічний;
 2. структурно-функціональний;
 3. психологічний;
 4. біхевіористський.
- 8. Політика як соціальне явище і наукове поняття виникло:**
 1. в античні часи;

2. в середні віки;
3. в період становлення капіталізму;
4. в період становлення феодалізму.

9. Метою політики є:

1. забезпечення панування одних суспільних груп над іншими;
2. узгодження соціальних інтересів;
3. діяльність груп, партій, держави, пов'язана з реалізацією загальнозначущих інтересів за допомогою політичної влади;
4. визначення лідера.

10. До якого рівня політики потрібно віднести діяльність міжнародних організацій - ООН, МВФ, ЄС та ін.?

1. макрорівня;
2. мегарівня;
3. мікрорівня;
4. всі вище означені твердження не вірні.

11. Поняття "політика" в науковий обіг вперше ввів:

1. Платон;
2. Арістотель;
3. Гегель;
4. Макіавеллі.

12. Хто з філософів визначив політику як "мистецтво жити разом"?

1. Арістотель;
2. Платон;
3. Цицерон.

13. Хто із знаменитих філософів вважав, що ідеальне правління державою повинно спиратися на мораль і "взаємність"?

1. Арістотель;
2. Платон;
3. Конфуцій;
4. Демокрит.

14. Хто вважав, що політика означає всі види діяльності по самостійному керівництву?

1. Арістотель;
2. Платон;
3. Конфуцій;
4. Демокрит;
5. Гоббс;
6. Макіавеллі;
7. Вебер;
8. Дюверже.

- 15. Ідеальною формою держави Платон вважав:**
1. демократію;
 2. тиранію;
 3. олігархію;
 4. аристократію.
- 16. Яку з форм державного устрою Арістотель вважав неправильною?**
1. монархію;
 2. аристократію;
 3. демократію;
 4. політію.
- 17. Хто обґрунтував самостійність політичної сфери і відокремив політику від моралі?**
1. Н.Макіавеллі;
 2. М.Лютер;
 3. Т.Мор.
- 18. Політику як реалізований владою розподіл цінностей розглядає:**
1. М.Вебер;
 2. Г.Лассуел;
 3. Н.Макіавеллі;
 4. Істон.
- 19. Політика це:**
1. процес боротьби за завоювання та утримання влади;
 2. політика як специфічний вид діяльності соціальних суб'єктів, пов'язаний з боротьбою за владу, розподілом цінностей, управління державними та суспільними справами;
 3. інше.
- 20. Завданнями політики є:**
1. підтримання певного порядку в суспільстві;
 2. забезпечення соціальної справедливості;
 3. забезпечення інтересів окремих індивідів;
 4. забезпечення інтересів соціальних груп;
 5. забезпечення загальносуспільних інтересів;
 6. забезпечення цілісності суспільства
 7. усі перераховані.
- 21. Функції політики:**
1. управлінська;
 2. прогностична;
 3. інтеграції суспільства;
 4. мобілізаційно-інтеграційна;
 5. ідеологічна;
 6. виховна;

7. інноваційна;
 8. усі перераховані.
- 22. Автором праці "Государ" є:**
1. Дж.Локк;
 2. Н.Макіавеллі;
 3. М.Вебер;
 4. Жан-Жак Руссо.
- 23. До основних принципів політичної влади відносяться:**
1. реальність;
 2. легітимність;
 3. дієвість;
 4. стабільність.
- 24. Який ресурс влади є основним в індустріальному суспільстві?**
1. багатство і сила;
 2. авторитет;
 3. інформація;
 4. організація.
- 25. Який ресурс влади є основним в примітивному суспільстві?**
1. інформація;
 2. організація;
 3. авторитет;
 4. багатство і сила.
- 26. Хто з мислителів вважав, що ресурсами влади правителя є любов і страх?**
1. Цицерон;
 2. Августин;
 3. Макіавеллі;
 4. Монтеск'є.
- 27. Біхевіористські концепції влади аналізують:**
1. системну природу влади;
 2. несвідомі мотиви, що впливають на владні відносини;
 3. ролеві відносини в процесі здійснення влади;
 4. поведінкові аспекти владних відносин.
- 28. Хто з учених виділив три ідеальні типи легітимності влади?**
1. Е.Дюркгейм;
 2. М.Вебер;
 3. Ф.Ніцше;
 4. К.Маркс.
- 29. Підлеглість закону у діяльності інститутів влади характерна для:**
1. харизматичного типу легітимності;
 2. традиційного типу легітимності;

3. раціонально-легального типу легітимності.

30. Хто вважав необхідним формування політичної еліти з освічених філософів?

1. Конфуцій;
2. Платон;
3. Аристотель;
4. Макіавеллі.

31. Хто вважав за необхідне формування політичної еліти з людей, які володіють і багатством, і винятковими якостями?

1. Конфуцій;
2. Платон;
3. Аристотель;
4. Макіавеллі.

32. Хто вважав, що еліта – це пануючий клас?

1. В.Парето;
2. Г.Моска;
3. Ортега-і-Гассет;
4. Р.Міхельс;
5. К. Маркс;
6. Ф. Енгельс.

33. Хто вважав, що еліта – це правлячий клас?

1. В.Парето;
2. Г.Моска;
3. Ортега-і-Гассет;
4. Р.Міхельс;
5. К. Маркс;
6. Ф. Енгельс.

34. Закон циркуляції еліт сформулював:

1. В.Парето;
2. Г.Моска;
3. Ортега-і-Гассет;
4. Р.Міхельс;
5. К. Маркс;
6. Ф. Енгельс.

35. Концепцію безелітарного суспільства пропонував:

1. В.Парето;
2. Г.Моска;
3. Ортега-і-Гассет;
4. Р.Міхельс;
5. К. Маркс;
6. Ф. Енгельс.

36. Хто вважав, що еліта – це той, хто до себе самого ставиться вимогливіше, ніж до інших?

1. В.Парето;
2. Г.Моска;
3. Ортега-і-Гассет;
4. Р.Міхельс;
5. К. Маркс;
6. Ф. Енгельс.

37. Які з положень визначають теорію лідерства Н.Макіавеллі?

1. влада лідера ґрунтується на підтримці його прихильників;
2. підлегли повинні знати, що вони можуть чекати від свого лідера, розуміти, що він чекає від них;
3. лідер повинен володіти волею до виживання;
4. правитель - завжди зразок мудрості і справедливості.

38. Опозиція це:

1. політичні рухи, які відстоюють альтернативні щодо правлячої політичної сили ідейні й політичні принципи та моделі розвитку;
2. протидія, опір певній політиці, політичній лінії;
3. організація, партія, група, особа, які виступають проти панівної думки, уряду, системи влади, політичної системи в цілому.

39. Основними причинами формування політичної опозиції є:

1. недосконалість виборчих систем;
2. значне соціальне розшарування суспільства;
3. розчарування населення в ідеалах державного устрою;
4. олігархізація суспільства;
5. політична байдужість;
6. усі твердження правильні.

40. Нормативно-правові чинники функціонування опозиції – це:

1. Конституція;
2. роль політичних партій;
3. виборча система;
4. закон про опозицію, регламенти, угоди між політичними силами;
5. розподіл обов'язків між урядом та опозицією;
6. особливості інституційної структури;
7. система влади;
8. структурованість електорального поля;
9. дія принципу стримування та противаг;
10. рівень політичної культури політичної еліти та мас.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Загальна теорія політики: Навчальний посібник. / Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. — К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. — 226 с.
2. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Концептуальні основи теорії політики: Навчальний посібник. — К., 2008. — 307 с.
3. Політологія: підручник / за ред. М. П. Требіна. — Х. : Право, 2013. — 416 с.
4. Авксентьева Т.Г., Бакіров В. С., Герасіна Л. М., Довбня О. М., Калиновський В. Б., Литвиненко О. В. Порівняльна політика. Основні політичні системи сучасного світу / Харківський національний ун-т ім. В.Н.Каразіна / Віль Савбанович Бакіров (ред.), Микола Іванович Сазонов (ред.). — Х., 2008. — 576 с.
5. Аляев Г. Є. Політологія: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Г. Є. Аляев. — Вид. 2-ге. — Полтава: АСМІ, 2011. — 312 с.
6. Гелей С.Д. Політологія [текст]: навч. посіб. / С.Д. Гелей, С.М. Рутар. — К.: «Центр учбової літератури», 2012. — 348 с.
7. Горбач О.Н. Політологія: навч. посібник. - Л.: [ЛДІНТУ ім. В.Чорновола], 2011. — 263 с.
8. Даль Р. О демократии / А.С. Богдановский (пер.с англ.). — М. : Аспект-Пресс, 2000. — 208с.
9. Мухаев Р.Т. Теория политики: ученик для студентов вузов / Мухаев Рашид Тазитдинович. — М.: ЮЮНИТИ-ДАНА, 2009. — 623 с.
10. Словник-довідник політологічних термінів: Навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / Житомирський держ. педагогічний ун-т ім. Івана Франка / Ігор Олексійович Рафальський (уклад.), Олег Михайлович Швидак (уклад.). — Житомир : ЖДПУ, 2003. — 110 с.
11. Теория политики: Учебное пособие / Под ред. Б. А. Исаева. — СПб.: Питер, 2008. — 464 с.
12. Тупчієнко Л. Політологія: підручник / Л.С. Тупчієнко; МОН; Національний авіаційний університет. — К.: НАУ-друк, 2010. — 267 с.
13. Шведа Ю.Р. Теорія політичних партій та партійних систем / Ю.Р. Шведа. — Л.: Тріада плюс, 2004. — 523 с.
14. Шляхтун П.П. Політологія: історія та теорія: Підручник / Шляхтун П.П. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 472 с.

Додаткова:

1. Авксентьева Т.Г., Бакіров В. С., Герасіна Л. М., Довбня О. М., Калиновський В. Б., Литвиненко О. В. Порівняльна політика. Основні політичні системи сучасного світу / Харківський національний ун-т ім. В.Н.Каразіна / Віль Савбанович Бакіров (ред.), Микола Іванович Сазонов (ред.). — Х., 2008. — 576 с.
2. Алаев Л.Б., Ахмедов В.М., Беккин Р.И., Белокреницкий В.Я., Володин А.Г. Политические системы и политические культуры Востока / Московский гос. ин-т международных отношений (ун-т) МИД России / Алексей Дмитриевич Воскресенский (ред.). — Изд. 2-е, перераб. и доп. — М.: АСТ, 2007. — 830с.
3. Алексеева Т.А. Современные политические теории. — М.: «Российская политическая энциклопедия» (РОССПЭН), 2007. — 479 с.
4. Аляев Г. Є. Політологія: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Г. Є. Аляев. — Вид. 2-ге. — Полтава: АСМІ, 2011. — 312 с.
5. Арендт Х. Джерела тоталітаризму: спільний видавничий проект телеканалу "1+1" та видавництва "Дух і літера" / Х. Арендт ; пер. з англ. В. Верлока, Д. Горчаков. - К. : Дух і літера, 2002. - 575 с.
6. Арендт Х. Джерела тоталітаризму: спільний видавничий проект телеканалу "1+1" та видавництва "Дух і літера" / Х. Арендт ; пер. з англ. В. Верлока, Д. Горчаков. - 2-ге вид. - К. : Дух і літера, 2005. - 584 с.
7. Аркуша О.Г. Політична система для України: історичний досвід і виклики сучасності: наук. вид. / О.Г. Аркуша, С.О. Біла, В.Ф. Верстюк, С.І. Віднянський, Є.І. Головаха, В.М. Горобець ; Ін-т історії України НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І.Ф.Кураса. — К.: Ніка-Центр, 2008. — 988 с.
8. Воскресенский А. Д. Политические системы и модели демократии на Востоке: учеб. пособие для студ., обучающихся по спец. и направлениям "Международные отношения" и "Регионоведение" / А.Д. Воскресенский. - М. : Аспект Пресс, 2007. — 189 с.
9. Гелей С.Д. Політологія [текст]: навч. посіб. / С.Д. Гелей, С.М. Рутар. — К.: «Центр учбової літератури», 2012. — 348 с.
10. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Загальна теорія політики: Навчальний посібник. / Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. — К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. — 226 с.
11. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Концептуальні основи теорії політики: Навчальний посібник. — К., 2008. — 307 с.
12. Горбач О.Н. Політологія: навч. посібник. - Л.: [ЛДІНТУ ім. В.Чорновола], 2011. — 263 с.

13. Даль Р. О демократии / А.С. Богдановский (пер.с англ.). — М. : Аспект- Пресс, 2000. — 208с.
14. Даль Р.А. Демократія та її критики / М. Лупішко (пер.з англ.), О. Лупішко (пер.з англ.). — Х. : Видавнича група "РА-Каравела", 2002. — 440 с.
15. Даль Р.А. Поліархія. Участь у політичному житті та опозиція / О.Д. Білогорський (пер.з англ.). — Х. : Каравела, 2002. — 216 с.
16. Дегтярев А.А. Основы политической теории – М.: ЮЮНИТИ-ДАНА, 2010. – 434 с.
17. Демократія: Антологія. -К.: Смолоскип, 2005. – 1105 с.
18. Ирхин Ю.В., Зотов В.Д., Зотова Л.В. Политология: Учебник. – М.: Юристь, 2009. – 511 с.
19. Іванова Н.Ю. Політологія: навч. посіб. / Н.Ю. Іванова, В.Ф. Смоляк. – К.: КНЕУ, 2011. – 348 с.
20. Конончук С.Г., Ярош О.А. Уряд "Тиньовий кабінет": як можлива вестмінстерська модель у політичному полі України? Дослідження проблеми / С.Г. Конончук, О.А. Ярош. — К. : [Український незалежний центр політичних досліджень], 2007. — 43 с.
21. Короткий оксфордський політичний словник: Пер. з англ. / І. Маклін (ред.), А.Макмілан (ред.). — 2. вид. — К. : Видавництво Соломії Павличко "Основи", 2006. — 789 с.
22. Кудряченко А.І., Бебик В.М., Бортніков В.І., Гаврилюк О.Р., Горбатенко В.П. Політична система і громадянське суспільство: європейські і українські реалії / А. І. Кудряченко (заг.ред.). — К. : НІСД, 2007. — 396 с.
23. Мухаев Р.Т. Теория политики: ученик для студентов вузов / Мухаев Рашид Тазитдинович. – М.: ЮЮНИТИ-ДАНА, 2009. – 623 с.
24. Новакова О.В. Політична модернізація та розвиток демократичних процесів в сучасній Україні / Східноукраїнський національний ун-т ім. Володимира Даля. — Луганськ : Видавництво СНУ ім. В.Даля, 2006. — 216 с.
25. Пахарев А.Д. Політичні інститути та процеси в сучасній Україні: Навчальний посібник. – К.: Інститут політичних та етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2011. – 182 с.
26. Політична енциклопедія / Нац. акад. наук Укр., ін.-т політ. та етнонац. досл. ім. І.Ф.Кураса, / ред.кол.: Ю.Левенець та ін. – К.: Парламент. вид-во, 2011. – 808с.
27. Політологічний енциклопедичний словник. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. Ю.С. Шемчушенка. – К.: Генеза, 2004. – 735 с.

28. Політологія: підручник / за ред. М. П. Требіна. – Х. : Право, 2013. – 416 с.
29. Романюк А. Порівняльний аналіз політичних систем країн Західної Європи: інституційний вимір. – Л.: Тріада плюс, 2004. – 389 с.
30. Рудич Ф. Політичний режим в Україні: спроба політологічного аналізу / Ф. Рудич // Політ. менеджмент. — 2011. — N 2. — С. 3-13.
31. Рудич Ф. Політичний режим в Україні: тенденції формування / Ф. Рудич // Політ. менеджмент. — 2011. — N 5. — С. 3-12.
32. Рудич Ф. Політичний режим і народовладдя: спроба політологічного аналізу / Ф. Рудич // Політ. менеджмент. — 2010. — N 2. — С. 3-16.
33. Рудич Ф.М., Балабан Р.В., Ганжуров Ю.С., Дергачов О.П., Зеленько Г. І., Кононенко Н.В. Політична система та інститути громадянського суспільства в сучасній Україні: навч. посіб. для студ. ВНЗ / Рудич Ф.М., Балабан Р.В., Ганжуров Ю.С., Дергачов О.П., Зеленько Г. І., Кононенко Н.В. — К. : Либідь, 2008. — 439с.
34. Скрипнюк О. В. Політична система: сучасні проблеми розвитку громадянського суспільства і держави: монографія: у 2 т. Т. 1. Громадянське суспільство в політичній системі: теоретико-методологічний і конституційно-правовий аспекти дослідження / О. В. Скрипнюк, В. В. Медведчук, О. В. Петришин, В. П. Тихий, О. Д. Крупчан, К. А. Бабенко, Р. Ф. Гринюк, І. В. Гладуняк, Д. Є. Прокопов, О. В. Пушкіна ; Нац. акад. прав. наук України. — К.: Логос, 2010. — 626 с.
35. Скрипнюк О.В. Демократія: Україна і світовий вимір (концепції, моделі та суспільна практика). — К. : Логос, 2006. — 368 с.
36. Словник-довідник політологічних термінів: Навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / Житомирський держ. педагогічний ун-т ім. Івана Франка / Ігор Олексійович Рафальський (уклад.), Олег Михайлович Швидак (уклад.). — Житомир : ЖДПУ, 2003. — 110 с.
37. Теория политики: Учебное пособие / Под ред. Б. А. Исаева. – СПб.: Питер, 2008. – 464 с.
38. Тупчієнко Л. Політологія: підручник / Л.С. Тупчієнко; МОН; Національний авіаційний університет. – К.: НАУ-друк, 2010. – 267 с.
39. Фісун О. Типології політичних систем: основні підходи / О. Фісун // Політ. менеджмент. – 2005. – N 5. – С. 38-50.
40. Шведа Ю.Р. Теорія політичних партій та партійних систем / Ю.Р. Шведа. – Л.: Тріада плюс, 2004. – 523 с.
41. Шляхтун П.П. Політологія: історія та теорія: Підручник / Шляхтун П.П. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 472 с.
42. Эндрейн, Чарльз Ф. Сравнительный анализ политических систем: эффективность осуществления политического курса и социальные

преобразования / Ч. Ф. Эндрейн; пер. И. И. Мюрберг. – М. :
Издательский дом "Инфра-М" : Весь мир, 2000. – 319 с.

Періодичні видання:

1. // Віче
2. // Вісник Верховної Ради України.
3. // День.
4. // Державність.
5. // Дзеркало тижня.
6. // Журнал "І".
7. // Людина і політика.
8. // Международная жизнь.
9. Международная экономика и международные отношения.
10. // Международные процессы.
11. // Науковий вісник Дипломатичної Академії України.
12. // Нова політика.
13. // Політична думка.
14. // Президент.
15. // Політика і культура.
16. // Політика і час.
17. // Політологічні читання.
18. // Проблеммы прогнозирования.
19. // Розбудова держави.
20. // Сучасність.
21. // Схід.
22. // Социс.
23. // Социально-политический журнал.
24. // Социология и политология.
25. // Социально-гуманитарные знания.
26. // США: экономика, политика, идеология.
27. // США: экономика, политика, культура.
28. // Трибуна.
29. // Українська культура.
30. // Український історичний журнал.
31. // Україна і світ сьогодні.
32. // Україна дипломатична. Науковий щорічник.
33. // Україна – Європа – Світ.
34. // Урядовий кур'єр.
35. // Філософська і соціологічна думка.

Інтернет-ресурси:

1. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Загальна теорія політики: Навчальний посібник. / Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. — К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. — 226 с. <https://sites.google.com/site/majbutnomupolitologu/contact-me/posibniki>
2. Ярош Б.О., Ярош О.Б. Загальна теорія політики: Навч. посіб. — Луцьк: РВВ “Вежа” Волинського державного ун-ту ім. Лесі Українки, 2005. — 240 с. — Режим доступу: <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-26.html%20%20%20>.
3. Політологія: історія та методологія / За ред. Ф.М.Кирилюка. — К., 2000. — Режим доступу: <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-55.html>
4. Шляхтун П.П. Політологія. — К., 2002. — Режим доступу: <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-52.html%20%20>.
5. Юрій Ф.М. Політологія. — Режим доступу: <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-45.html%20%20>.
6. Гаджиев К.С. Политическая наука. - М.: Междунар. отношения, 1996. — Режим доступу: <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-37.html>
7. http://www.znannia.com.ua/index.php?page=shop.browse&category_id=13&option=com_virtuemart&Itemid=1
8. http://www.djerele.com/index.php?option=com_content&task=category§ionid=12&id=123&Itemid=251
9. <http://www.niss.gov.ua>
10. <http://www.minjust.gov.ua.html>
11. <http://www.ji.magazine.lviv.ua.html>
12. <http://www.4vlada.com/rivne/9038>
13. <http://www.president.gov.ua/> Представництво Президента України
14. <http://www.kmu.gov.ua/control/> Урядовий портал
15. <http://portal.rada.gov.ua/> Верховна Рада
16. <http://www.ccu.gov.ua/uk/index> Конституційний Суд України
17. <http://www.rainbow.gov.ua/> Рада національної безпеки і оборони
18. <http://www.niss.gov.ua/> Національний і-т стратегічних досліджень
19. <http://www.politika.cn.ua/list/ua/programs.html> Експертний клуб «Чиста політика»
20. <http://korrespondent.net/> Інформаційний портал Кореспондент
21. <http://www.ukrinform.ua/ukr/> Українське національне інформаційне агентство

22. <http://www.pravda.com.ua/> Українська правда
23. <http://www.minjust.gov.ua.html>
24. <http://www.ji.magazine.lviv.ua.html>
25. <http://www.aht.org.html>
26. <http://www.wybory.org.ua.html>
27. <http://www.online.km.ua/igs/html>
28. <http://www.ics.org.ua.html>
29. <http://www.tomenko.kiev.ua.html>
30. <http://www.soskin.kiev.ua.html>
31. <http://www.kiis.com.ua.html>
32. <http://www.cvu.kiev.ua.html>
33. <http://www.ica.org.ua.html>
34. <http://www.icps.kiev.ua.html>
35. <http://www.niss.gov.ua.html>
36. <http://www.cym.org.html>
37. <http://www.ucipr.kiev.ua/html>
38. <http://www.uceps.com.ua.html>
39. <http://www.dif.com.ua.html>
40. <http://www.day.kiev.ua/cjr/html>
41. <http://www.foreignpolicy.org.ua.html>
42. <http://www.sofia.com.ua.html>
43. <http://www.gov/cia/publications/factbook/geos/ez.html>
44. <http://www.europa.eu.int.html>
45. <http://www.nato.int.html>
46. <http://www.world.html>
47. <http://www.lawworld.com/librarylw000633.html>

ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ ПОЛІТИКИ

Програма навчальної дисципліни

Методичні вказівки до проведення семінарських занять та самостійної роботи для студентів II курсу історико-соціологічного факультету

Розробник: кандидат історичних наук,
доцент кафедри політичних наук
Рівненського державного гуманітарного університету
Герасимчук Т.Ф.

Комп'ютерний набір Герасимчук Т.Ф.
Комп'ютерна верстка Герасимчук Т.Ф.
Відповідальний за випуск проф. Герасимчук Т.Ф.

